

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
UNIVERSITY OF BANJA LUKA, FACULTY OF POLITICAL SCIENCES

Булевар Војводе Петра Бојовића 1А, Бања Лука, Република Српска, БиХ
Тел/Факс: 051 323 630 Е-mail: info@fpnbl.org www.fpnbl.org

НАСТАВНИ ПЛАН И НАСТАВНИ ПРОГРАМИ

ОДСЈЕКА ЗА ЖУРНАЛИСТИКУ

ОДСЈЕК ЗА ЖУРНАЛИСТИКУ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА		СЕМЕСТРИ															
		I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
		П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В	П	В
1.	ФИЛОЗОФИЈА	3	1	3	1												
2.	СОЦИОЛОГИЈА	3	1	3	1												
3.	ТЕОРИЈА ЖУРНАЛИЗМА	4	2	4	2												
4.	КИБЕРНЕТИКА	2	1	2	1												
5.	ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ	3	1	3	1												
6.	САВРЕМЕНА ДРУШТВЕНА ИСТОРИЈА	3	1	3	1												
7.	СТРАНИ ЈЕЗИК	2	1	2	1	2	1	2	1								
8.	СРПСКИ ЈЕЗИК					2	1	2	1								
9.	КОМУНИКОЛОГИЈА					3	1	3	1								
10.	ИНФОРМАТИКА					1	2	1	2								
11.	ПОЛИТИКОЛОГИЈА					3	1	3	1								
12.	ПОЛИТИЧКА ЕКОНОМИЈА					3	1	3	1								
13.	ОСНОВИ ПРАВА					3	1	3	1								
14.	АНАЛИТИЧКО НОВИНАРСТВО					3	1	3	1								
15.	СТИЛИСТИКА									1	2	1	2				
16.	СИСТЕМИ ИНФОРМИСАЊА									2	1	2	1				
17.	РЕТОРИКА									2	1	2	1				
18.	МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА									3	1	3	1				
19.	СОЦИОЛОГИЈА САВРЕ- МЕНОГ ДРУШТВА									3	1	3	1				
20.	МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ									2	1	2	1				
21.	ЖУРНАЛИСТИКА (радио, штампа)									3	1	3	1				
22.	ИСТОРИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ									3	1	3	1	3	1	3	1
23.	МАРКЕТИНГ У МЕДИЈИМА													2	1	2	1
24.	ЈАВНО МНЕЊЕ													3	1	3	1
25.	АНТРОПОЛОГИЈА													3	1	3	1
26.	ЕТИКА													3	1	3	1
27.	ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ													3	1	3	1
28.	ЖУРНАЛИСТИКА (ТВ, агенције)													3	1	3	1

ПОСЕБНЕ ОБАВЕЗЕ СТУДЕНАТА:

- једномјесечна пракса у VII и VIII семестру
- сваке године по један семинарски рад
- израда дипломског рада

ФИЛОЗОФИЈА

1. Наставни план

Циљ наставе: да се студенти упознају са основним карактеристикама западно-европске филозофије и њеним темељним проблемима.

Задачи наставе: да студенти овладају основном филозофском терминологијом; да овладају основама филозофског мишљења, да се упознају са облицима свијести и са врстама мишљења и да се оспособе за коришћење филозофске литературе.

Програмски садржај:

А) Програм предавања

- митотворно мишљење и хеленска митологија;
- рађање предсократске филозофије из утробе митотворства ($\mu\upsilon\theta\omicron\varsigma$ као $\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$);
- рађање појмовне филозофије: стварање појма, процес метафоризације; буђење рефлексije; логички закони;
- педагогија појма;
- основни филозофски проблеми кроз повјест филозофије: а) истина, б) бит, г) појам, д) смисао и др.

Посебан осврт

- Платоново учење о души;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и свијет пејине;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и свијет игре;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ као рачшаравање свијета пјесника – рачшарана оптика;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и дијалектика – пут ослобађања као пут европског људства;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и сламање природног (наивног) става као услов научног мишљења;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и метастрофа – свјетлост као метафора истине (историјски преглед ове метафорологије на коју се наслања метафизика);
- $\text{Noumena} - \text{phainomena} = \text{intelligivilia} - \text{sensibilia} = \text{умности} - \text{појаве}$;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и концепт бесмртности – највећа револуција у историји мисли;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и највише добро;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и идеја Европе;
- $\Pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ и држава;
- Држава у служби $\pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ -е или $\pi\alpha\lambda\delta\epsilon\iota\alpha$ у служби државе?
- Закон ($\nu\omicron\mu\omicron\varsigma$) – природа ($\phi\upsilon\varsigma\iota\varsigma$) као антитеза у етици и политици;
- Аристотелово заснивање филозофије као антологије и проблем формалног утемељења наука;
- Аристотелова супстација и њена повјесна преобликовања;

- Хришћанска паидеја – сусрет Грчке и јудејства – прасак европске цивилизације;
- Бог религије и бог филозофије;
- Паидеја – хуманизам и ренесанса – препород или пука обнова грчког идеала?
- Рађање модерне филозофије;
- Промјена човјековог односа према себи и свијету – питање саморазумијевања;
- Рађање модерне науке и њене методе; промјена појма природе;
- Его cogito – слобода и спознаја;
- Паидеја и метода, образовање и школовање (усавршавање);
- Утемељење cogito-а и проблем слободе;
- Границе филозофије; крај филозофије као метафора и привилегија нових почињања;
- Мишљење и техника – технизирање као процес на самом мисаоном (теоријском) супстрату;
- Процес стварности и процес субјективизације;
- Стварност и свијет – еминентно политички појмови;
- Филозофија и наука; филозофија и умјетност;
- Процес глобализације и судбина идеала човјештва – школоване стратегије.

Облици научно наставног процеса:

Наставно-научни процес одвија се у форми предавања, вјежби, израде семинарских радова и консултација.

Литература:

1. В. Јокић; Увод у филозофију, Подгорица, 1988.
2. Б. Бошњак, Филозофија – увод у филозофско мишљење и ријечник, Загреб, 1977.
3. Е. Финк, Увод у филозофију, Полит, Београд, 1989.
4. Средњошколски уџбеник историје филозофије.
5. Шири литература, по избору студента.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ИЗ ПРЕДМЕТА:

СОЦИОЛОГИЈА

СТУДИЈ ЖУРНАЛИСТИКЕ

I ГОДИНА

1. ЦИЉ И ЗАДАТАК

Задатак наставе из Социологије огледа се у cjеловитом упознавању студената са основним карактеристикама друштвених теорија, процесима, структуром и примјенама друштва и социјалних система.

Циљ наставе је да упозна студенте са истраживањима различитих области социјалног, политичког и културног живота. Посебно треба истаћи дио наставног програма који се односи на деонтолошки лоциране теме, друштвени карактер и значај дјелатности и професије којој ће студенти припадати. Упознавање са деонтолошком структуром занимања има за циљ добијање великог броја информација до којих не би могли доћи студирањем научних области саме струке.

Наставни програми из Социологије требају бити различити, што је условљено разликама факултета. Наставни планови, сходно томе, такође не морају бити исти.

2. НАСТАВНИ ПЛАН

Наставни план реализује се у I семестру за 3+0 часова седмично.

3. НАСТАВНИ ПРОГРАМ ПРЕДАВАЊА

I Теорије друштва

1. Позитивизам и феноменологија, 2. Функционализам, 3. Системске теорије, 4. Марксистичка теорија, 5. Интеракционизам, 6. Етнометодологија.

II Друштво

A) Друштво и систем: 1. Одређивање друштва (плурализам теорија), 2. Разликовање друштвеног стања од друштвеног кретања. 3. Индивидуа и колектив - сукоб номиналиста и реалиста, 4. Концепти система у науци и њихово дјеловања у социологији, 5. Дијалектичко и функционалистичко схватање друштвеног система.

B) Настајање и елементи друштвеног система: 1. Макро, микро и глобални друштвени системи, 2. Социјално дјелење и његове врсте: рад и социјална акција, 3. Друштвени односи и врсте друштвених односа: подјела рада, подјела друштвених улога, 4. Друштвене установе и организације, 5. Структура и динамика друштва: а) социјална стратификација и социјална покретљивост, б) нација, в) друштвене класе и социјални слојеви, г) професија и интелегенција, д) бирократија и технократија, њ) елите, е) сиромаштво и социјална стратификација, ж) образовање - моћ и неједнакост, з) анатомија друштвене моћи.

III Глобални друштвени систем и подсистеми

- A) Анатомија глобалног друштва и система
- B) Природни систем: Људско учешће у општем ланцу природе, 2. Природни и друштвени систем, 3. Људи као потрошачи природних материја, 4. Еколошка равнотежа и криза људске екологије, 5. Социјална екологија - дисциплина у конституисању.
- Ц) Људска репродукција: 1. Биолошко и друштвено обављање људи, 2. Брак, 3. Породица, 4. Становништво.
- Д) Економија: 1. Роба, 2. Новац, 3. Тржиште, 4. Својина, 5. Доминација економије и криза друштва.
- Е) Технологија: 1. Научне револуције и технолошке иновације, 2. Научна организација рада, 3. Рад у условима научно - технолошке револуције, 4. Технолошка револуција и криза.
- Ф) Политичко обликовање друштва: 1. Политика, 2. Политика и моћ, 3. Анатомија државе: апарати државе, правни поредак, легитимитет, функција државе, 4. Ауторитарни политички системи, 5. Демократски политички системи, 6. Актери политике: а) политичке партије, б) интересне групе, в) опозициони (друштвени) покрети, г) неинституционализоване политичке акције, д) јавно мишљење, њ) политичка култура, е) политичка социологија, ж) политички плурализам, 7. Национални суверенитет и криза суверенитета, 8. Држава - војна сила и рат.
- Г) Култура: 1. Човјек и култура, 2. Култура и цивилизација, 3. Културни модели, а) вриједности, б) правила и норме, в) језик, г) институције, д) поглед на свијет, њ) комуникације, 4. Културни типови, субкултура, акултурација и екултурација, 5. Културне потребе, масовна култура и криза културе, 6. Религија: а) вјеровање, б) свјетске религије, в) теизам, г) атеизам, д) конфесије, њ) секуларизација, е) смисао и домени критике религијског живота, 7. Физиологија, умјетност, наука, 8. Идеологија.
- Х) Личност: 1. Структура и развој, 2. Социјализација и персонализација, успон личности и криза идентитета.

IV

1. Друштвени конфликти у савременом друштву
уочавање интереса и потреба, омогућавање друштвених потреба, интеграција и дезинтеграција у савременом друштву
2. Социјални покрети у савременом друштву
субјекти покрета, програми покрета, тежња за друштвеним промјенама, идеологија, социјални покрет и организација
3. Људска права и слободе у савременом друштву
документи који обавезују савремена друштва, конвенције и правни извори у савременим друштвима везани за људска права и слободе
4. Цивилно друштво
Хегел и Маркс о цивилном друштву,
савремени концепт о цивилном друштву
5. Конституционализам
појам и значај конституционализма, конституционализам у држави и савременом друштву
6. Традиционализам у савременим друштвима
7. Државност, национализам и демократизација
државност, суверенитет, предуслов демократије,
мултинационалне државе и демократизација
8. Моћ у савременом друштву
улога моћи, врсте моћи, власт и моћ

9. Социјално дјеловање и његове врсте
рад, социјална акција
10. Савремени односи државе и друштва

4. НАЧИН ПРОВЈЕРЕ ЗНАЊА

Провјера знања врши се усмено.

5. ЛИТЕРАТУРА

За литературу се предвиђају следећи уџбеници и књиге:

1. др Радослав Ратковић, др Владан Петковић: *Основи науке о друштву*, Београд, 1994
2. Мирослав Печујић, Владимир Милић: *Социологија*, Завод за уџбенике, Београд, 1991

ТЕОРИЈА ЖУРНАЛИЗМА

Семестри: I II

Часови:

НОВИНАР И МЕДИЈИ МАСОВНОГ ИНФОРМИСАЊА

Историјски развој (светски аспект, домаћи аспект) – новинар и новинарство од времена прве, масовне штампе до данас. Историја новинарства као историја борбе за слободу информисања. Законске основе етички принципи – новинарски кодекс. Институционално организовање новинара (удружења, синдикално организовање). Профил савременог новинара – професионална компонента, општеобразовна компонента, компонента специјализације, интелектуалне одлике, ментални скиоп, животни стил, таленат и потреба за перманентним образовањем. Нове технологије које постављају нове захтеве пред новинаре – од лучких бојева ка «техничарима информације».

Опште карактеристике савремених медија масовног информисања. Новинарство у штампи, агенцијама, на радију, телевизији, онлине новине. Организација и функционисање модерне редакције. Функције у редакцији. Новинарске специјализације. Жанровска одређења.

ТЕОРИЈА И ТЕХНИКА НОВИНАРСКОГ ИЗРАЖАВАЊА

Теоријске основе новинарског начина изражавања. Фактографска особност новинарских жанрова (антилитерарне карактеристике). Законски захтеви у жанровској обради (правовременост, објективност, истинитост, потпуност информисања). Манипулација и тенденциозно информисање. Пропаганда и новинарство. Новинарство и тржишни захтеви. Вест као роба.

Фактографски облици новинарског изражавања:

Вест, извештај, тематски интервју (питање-одговор). Теоријске основе, практични рад. Карактеристике вести. Историјски аспект. Врсте вести. Интерпретација и њене границе. Извештај – карактеристике, сличности и разлике у односу на вест, врсте извештаја, интерпретација. Интервју као метод прикупљања чињеница и сазнавања гледишта. Врсте саговорника. Конференција за штампу.

Интервју као новинарски жанр – интервју са личношћу (тематски интервју питање-одговор и интервју профил, портрет личности). Припрема, прикупљање података, упознавање саговорника (документација, интернет), одабир питања, композиција и структура. Психологија комуникације у интервјуу («стварање саговорника»). Савремени, светски тренд у интервјуисању (тимски рад, доминација интервју профила).

Белетристички облици новинарског изражавања:
Репортажа, трица, фелџонистика. Репортажа у штампи и у електронском медију.
Репортерски таленат, оригиналност, креативност. Врсте репортаже. Савремена,
фактографска репортажа.

Аналитички облици новинарског изражавања:
Интервју профил, чланак, коментар, критика уметничког дела.
Одлике интервју профила. Припрема. Одабир питања, композиција, структура.
Специфичности овог облика изражавања у штампи и у електронским медијима.

Чланак као типичан новински жанр. Припрема и истраживање (од документације до интернета). Композиција и структура. Цитирање саговорника.
Коментар и његове карактеристике. Врсте коментара (уводник, класични коментар, колумна). Тема, повод. Право на лични став. Субјективно и објективно. Аргументи, лични угао и јавни интерес, профил коментатора и његова јавна одговорност.
Уметничка критика. Специфичности овог жанра у појединим медијима. Критика као информативна категорија и као уметничко-есејистичка творевина. Етички карактер као елемент субјективне оцене. Критичност и критизерство. Профил критичара. Специјализација.

Практични део наставе који се остварује кроз вежбе подразумева обраду, писање свих жанрова новинарског изражавања. У обавезни део наставе спада и месец дана тзв. праксе у неком од медија по избору студената.

ЛИТЕРАТУРА:

- Тодоровић Н., Савремено новинарство (зборник), Чигоја штампа, 1999.
Тодоровић Н., Интерпретативни и истраживачко новинарство, Чигоја штампа, 2002.
Андерсон Д.А., Итјул Б.Д., Писање вести и извештавање за данашње медије, Медија центар 2001.
Гочини Ђ., Историја новинарства, Цлио, 2001.
Корни Д., Етика информисања, Цлио, 1999.
Баг Ф., Мој медија, Цлио, 1997.
Ђурић Д., Енциклопедија новинарства, БМГ, 1997.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛИЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДСЈЕК ЗА ЖУРНАЛИСТИКУ

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

ПРЕДМЕТ: КИБЕРНЕТИКА

СЕМЕСТАР: I и II

ЧАСОВА: 2+1

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

1. КИБЕРНЕТИКА

- РАЗВОЈ КИБЕРНЕТИКЕ
- ДЕФИНИЦИЈЕ КИБЕРНЕТИКЕ
- ПОДЈЕЛА КИБЕРНЕТИКЕ
- МЕТОДЕ КИБЕРНЕТИКЕ

2. ТЕОРИЈА СИСТЕМА

- ПОЈАМ СИСТЕМА
- ВЕЗЕ У СИСТЕМУ
- ВРСТЕ СИСТЕМА
- ЕНТРОПИЈА СИСТЕМА
- РАЗВОЈНЕ ФАЗЕ СИСТЕМА

3. ТЕОРИЈА ИНФОРМАЦИЈА

- ПОЈАМ ИНФОРМАЦИЈЕ
- КОМУНИКАЦИЈА
- РАЗМЈЕНА ИНФОРМАЦИЈА
- ВРЕДНОВАЊЕ ИНФОРМАЦИЈА

4. РАЧУНАРСКИ СИСТЕМИ

- ОСНОВНИ ПОЈМОВИ
- ХАРДВЕР И СОФТВЕР РАЧУНАРА
- МАТЕМАТИЧКЕ И ЛОГИЧКЕ ОСНОВЕ РАЧУНАРСКИХ СИСТЕМА

- ОПЕРАТИВНИ СИСТЕМИ
- WINDOWS, НАРЕДБЕ, РАД СА ДИРЕКТОРИЈУМИМА И КАТАЛОЗИМА,
РАД СА ДАТОТЕКАМА И ФАЈЛОВИМА, КОНФИГУРИСАЊЕ СИСТЕМА
- ТЕКСТ ПРОЦЕСОРИ - WORD FOR WINDOWS
- РАД СА ТАБЕЛАМА - EXCEL
- ОСТАЛИ ПОМОЋНИ АЛАТИ

5. РАЧУНАРСКЕ МРЕЖЕ

- ГЛОБАЛНА РАЧУНАРСКА МРЕЖА
- ИНТЕРНЕТ
- НАЧИН ПОВЕЗИВАЊА НА ИНТЕРНЕТ И КОРИШЋЕЊЕ СЕРВИСА

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
-Одсјек Журналистика-

Бања Лука, септембар 2001. године

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ "УПОРЕДНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ"

Упоредни политички системи су научна и наставна дисциплина који се проучавају на првој години студија "Журналистика" на Филозофском факултету у Бањој Луци.

Наставним планом предвиђено је да се предмет изучава као двосеметрални са два часа предавања седмично.

ПРВИ ДИО

ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ПОЛИТИЧКИХ СИСТЕМА

I. ПОЈМОВНО ОДРЕЂЕЊЕ ПОЛИТИЧКИХ СИСТЕМА

1. Појам политичких система
2. Еволуција појма и назива политичких система
3. Теорије о предмету политичких система
4. Упоредно проучавање политичких система
5. Методе проучавања политичких система
6. Структура политичких система и елементи те структуре
7. Однос политичких система и сличних научних дисциплина

II. ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ И ПОЛИТИКА

1. Појам и карактеристике политике
2. Политика као научна и наставна дисциплина
3. Различита схватања суштине политике

III. ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ И ДРУШТВО

1. Однос политичког система и друштва
2. Политички системи и друштво у античким теоријама
3. Модерна схватања о политичким системима и друштву
4. Савремена схватања о друштву и политичким системима

IV. ДРУШТВЕНЕ ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈЕ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ

1. Појам друштвене диференцијације и њен однос према политичким системима
2. Револуције, друштвене групе и политички системи
3. Друштвене интеграције и дезинтеграције
4. Савремени политички процеси и политички системи

V. ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ И РЕЛИГИЈА

1. Религија као друштвена појава и моћ
2. Односи државе и религије
3. Положај религије и вјерских заједница у земљама социјалистичке оријентације

VI. ПОЛИТИЧКЕ ПАРТИЈЕ И ЊИХОВА УЛОГА У ПОЛИТИЧКИМ СИСТЕМИМА

1. Појам и задаци политичких партија
2. Развој политичких партија
3. Класификација политичких партија
4. Организациона структура и међусобни однос дијелова политичког организовања
5. Идеологија и идеологизација-однос свијести и партије
6. Улога политичких партија у савременим политичким системима

VII. ЈАВНО МНИЈЕЊЕ, ИНТЕРЕСНА ГРУПЕ И ГРУПЕ ЗА ПРИТИСАК

1. Улога и моћ јавног мнијења у политичким процесима
2. Интересне групе и њихово дјеловање
3. Развој и карактеристике група за притисак
4. Улога система информисања у формирању јавног мнијења, интересних група и група за притисак

VIII. ОДНОС СТВАРНОГ И НОРМАТИВНОГ У ПОЛИТИЧКИМ СИСТЕМИМА

1. Паралелна егзистенција стварног и нормативног
2. Различита схватања и раскорак између стварног и нормативног у политичким системима
3. Природа постојања стварног и нормативног

IX. ДРЖАВА И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ

1. Теорије и појам државе и њене организације
2. Типови и елементи државе
3. Облици државног организовања
4. Битне функције државе
5. Схватања о одумирању државе

X. РАЗВОЈ И ДЈЕЛОВАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ ПРЕДСТАВНИШТАВА

1. Појам и врсте политичког представништва
2. Развој политичких представништава
3. Теорије о политичком представништву
4. Савремени облици и путеви развоја политичког представништва
5. Критике политичког представништва

XI. ДЕМОКРАТИЈА И ЊЕНИ ТИПОВИ - ВРСТЕ

1. Појам и садржај демократије
2. Врсте (типови) демократије
 - а) Политичка демократија
 - б) Индустијска-економска демократије
 - в) Масовна-народна демократија
 - г) Непосредна демократија
3. Криза и ограничења демократије

XII. ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ, ПРАВА И СЛОБОДЕ ЧОВЈЕКА И ГРАЂАНИНА

1. Природна и стечена права и слободе човјека
2. Темељни акти о правима и слободама човјека и грађанина
3. Структура права и слобода човјека и грађанина
 - а) Лична права и слободе
 - б) Социјално-економска права и слободе
 - в) Политичке слободе и права
 - г) Нова права и слободе
3. Нарушавање људских права и слобода

XIII. ИЗБОРНИ СИСТЕМИ

1. Појам, развој и значај изборних система
2. Изборно право и његове карактеристике
3. Изборни поступак и технике
4. Расподјела мандата према изборним резултатима

XIV. ФАКТОРИ КОЈИ УСЛОВЉАВАЈУ ФИЗИОНОМИЈУ ПОЛИТИЧКИХ СИСТЕМА

1. Разноврсност фактора који утичу на физиономију политичких система
2. Друштвено-економски фактор
3. Друштвено-политички фактори

4. Друштвено-историјски фактори
- 5 Схватања о одумирању државе

XV. КЛАСИФИКАЦИЈА ПОЛИТИЧКИХ СИСТЕМА

1. Теоријски и практични значај класификација
2. Трихотомије политичких система
 - а) Класичне античке трихотомије
 - б) Средњовјековне трихотомије
 - в) Модерне трихотомије
3. Прелазне и мјешовите класификације политичких система
 - а) Претече мјешовитих система
 - б) Мјешовити систем Жана Бодена
4. Традиционалне и савремене дихотомије
 - а) Традиционалне дихотомије
 - б) Шематско-идеолошка дихотомија
 - в) Дихотомија Рејмона Арона
 - г) Дихотомија Американца Вајла

XVI. ОБЛИЦИ ПОЛИТИЧКИХ СИСТЕМА

1. Промјене и подјела политичких система
 - а) Промјене облика политичког система
 - б) Подјела на облике политичких система
2. Облици политичких система капитализма
 - а) Историјски облици у капитализму
 - б) Савремени облици политичких система капитализма
3. Облици политичких система социјализма
 - а) Историјски или прелазни политички облици
 - б) Савремени облици социјализма
4. Облици политичких система земаља у развоју

ДРУГИ ДИО КОНКРЕТНИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМИ.

I. ПАРЛАМЕНТАРНИ ПОЛИТИЧКИ СИТЕМ

1. Британски парламентарни систем
 - а) Развој британског политичког система
 - б) Основна уставна обиљежја Уједињеног Краљевства
 - в) Британска круна-монарх
 - г) Британски парламент
 - д) Влада Уједињеног краљевства
 - ђ) Политичке партије
2. Политички систем земаља Комонвелта
 - а) Настанак и улога Комонвелта
 - б) Политички систем Канаде

II. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМ ФРАНЦУСКЕ

1. Историјски развој политичког система
 - а) Специфичност развоја политичког система
 - б) Пuteви развоја облика владавине
 - в) Француска Унија и Заједница
2. Савремени политички систем Француске
 - а) Предсједник Републике
 - б) Влада Француске
 - в) Француски Парламент
 - г) Политичко организовање

III. КОНВЕНТСКИ ПОЛИТИЧКИ СИТЕМ

1. Швајцарски политички систем као конвентски систем
 - а) Појам и настанак конвентског система
 - б) Специфичност утемељења конвентског система у Швајцарској
 - в) Британска круна-монарх
2. Основне полуге политичког система Швајцарске

- а) Федерални органи власти
- б) Кантонална-комунална самоуправа
- в) Форме непосредне демократије у Швајцарској
- г) Политичке странке у Швајцарској

IV. ПРЕДСЈЕДНИЧКИ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА

1. Настанак Сједињених Америчких Држава

- а) Колонизација америчког континента
- б) Борба за независност
- в) Уставни развој САД

2. Главне институције политичког система САД

- а) Конгрес Сједињених Америчких Држава
- б) Предсједник САД
- в) Врховни суд САД
- г) Федералне јединице-државе
- д) Страначки ситем

V. КЛАСИЧНИ АУТОКРАТСКИ И ВОЈНИ РЕЖИМИ

1. Појам и облици аутократских режима

2. Политички системи савремених монархија

- а) Политички систем Хашемитске Краљевине Јордан
- б) Политички систем Краљевине Саудијске Арабије

3. Војни режими (диктатуре)

- а) Карактеристике војних режима
- б) Војна диктатура
- в) Војна диктатура у Чилеу

VI. ФАШИСТИЧКИ ПОЛИТИЧКИ СИТЕМИ (РЕЖИМИ)

1. Настанак, идејне и теоријске основе фашизма

- а) Појам и настанак фашизма
- б) Карактеристике и начин дјеловања фашистичких покрета и система
- в) Идејне и теоријске основе фашизма

2. Фашистички режим у Италији
3. Фашистички режим у Њемачкој

VII. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМИ ЗЕМАЉА У РАЗВОЈУ

1. Карактеристике и подјела земаља у развоју
 - а) Карактеристике земаља у развоју
 - б) Класификација (подјела) политичких система земаља у развоју
 - в) Земље у развоју и покрет несрстаних
2. Политички систем Индије
 - а) Опште карактеристике и развој Индије до стицања независности
 - б) Организације и функционисање главних полуга власти у Индији

VIII. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМ САВЕЗА СОВЈЕТСКИХ СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ РЕПУБЛИКА

1. Политички систем СССР-а до 1936. године
 - а) Успостављање новог политичког система
 - б) Формирање СССР-а и његово дјеловање до 1936. године
2. Политички систем СССР-а од 1936. до 1990. године
 - а) Фаза стаљинизма 1936-1953. године
 - б) Фаза неостаљинизма и промјене у политичком систему СССР-а

IX. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМИ ИСТОЧНОЕВРОПСКИХ ЗЕМАЉА (земље у транзицији)

1. Заједничка обиљежја политичких система источноевропских земаља
 - а) Сличности и повезаности источноевропских земаља до другог свјетског рата
 - б) Заједничка обиљежја развоја политичких система у периоду социјалистичке изградње
2. Главни механизми промјена политичких система источноевропских земаља
 - а) Државно-правна и политичка структура-транзиција
 - б) Промјене у политичким системима источноевропских земаља

X. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ КИНЕ

1. Општи и револуционарни развој Кине
2. Основне карактеристике политичког система Кине

**XI. ПОЛИТИЧКИ СИТЕМИ НОВОФОРМИРАНИХ ДРЖАВА
БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ**

1. Основе политичког система Савезне Републике Југославије
2. Политички систем Босне и Херцеговине
 - а) Политички систем Републике Српске
 - б) Политички систем Федерације Босне и Херцеговине

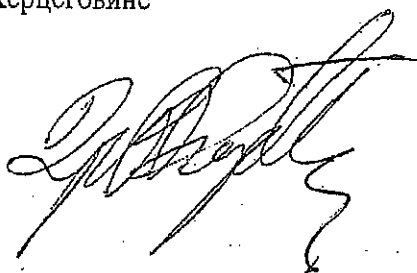
ЛИТЕРАТУРА:

I. Обавезна - основна

1. Др Рајко Кузмановић: Упоредни политички системи,
Нови глас, Бања Лука, 1991. године
2. Устав Босне и Херцеговине
3. Устав Републике Српске

II. Шира - помћна

1. Др Миодраг Јовичић: Савремени политички системи,
Нови Сад, 1979. године
2. Др Ратко Ратковић: Основи политичких наука, Београд, 1985. године
3. Др Новица Војиновић: Политички систем, Подгорица, 1982. године
4. Устав Савезне Републике Југославије
5. Устав Федерације Босне и Херцеговине

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
FILOZOFSKI FAKULTET
Studij novinarstva
Datum izrade Programa: 10. 09. 2007.
Program pripremio: Darko Gavrilović

PROGRAM IZ PREDMETA *SAVREMENA DRUŠTVENA*
ISTORIJA

PODACI O VODITELJU PREDMETA

Ime i prezime: Darko Gavrilović
Akademski stepen voditelja predmeta: doktor nauka
Akademsko zvanje: vanredni profesor

PODACI O PREDMETU:

Naziv predmeta: Savremena društvena istorija.
Dužina trajanja predmeta: jedan semestar
Godina na kojoj se predmet izučava: prva
Semestar u kom se predmet izučava: prvi
Status predmeta: Izborni predmet
Jezik na kojem se odvija nastava: Srpski jezik. Engleski jezik kod gostovanja stranih predavača.
Metod nastave: Predavanja profesora dva časa nedeljno, vežbe dva časa nedeljno u toku 15 radnih sedmica u semestru, seminari.
Način polaganja ispita: pismeno (dva kolokvijuma) i usmeno (februar).

Način formiranja konačne ocene na predmetu:

Aktivnost na predavanjima: 10 bodova	(45 časova)
Aktivnost na vežbama: 10 bodova	(30 časova)
Prvi kolokvijum: 20 bodova	
Drugi kolokvijum: 20 bodova	
Završni ispit: 40 bodova	

1. Nacionalizam. Komunizam. Fašizam i nacizam. Politički mitovi. 1 nedelja

Ključni pojmovi: pojam i značaj nacionalizma, komunizma, fašizma i nacizma. Mitovi koji su oblikovali ideologije.

Cilj predavanja: ukazati na istorijski značaj ideologija i mitova.

Osposobljenje studenta: Student će razumeti društveni značaj ideologija i razlikovaće njihovu osnovnu poddelu kao i mitove koji su učestvovali u njihovom formiranju.

2. Romantizam i nacionalizam. Realizam i socijalizam. Futurizam i fašizam. Neoklasicizam i nacizam.

II nedelja

Ključni pojmovi: kulturni pravci, ideologije.

Cilj predavanja: dokazati međudnos pravaca u kulturi i ideologija.

Osposobljenje studenta: Student će moći da prepozna istorijske periode razvoja u kulturi 19. i 20. veka i da ih povezuje u osnovnim crtama sa ideologijama.

3. Globalizacija. Mifovi globalizacije i liberalizma. Kulturne promene na kraju 20. veka III nedelja

Ključni pojmovi: globalizacija, moderno društvo, industrijalizacija, liberalizam u kulturi.

Cilj predavanja: Staviti u međudnos uslovljenost političkog razvoja modernog društva sa promenama u kulturi.

Osposobljenje studenta: student će znati objasniti povezanost između političkog razvoja društva s jedne strane i sve veće pojave masovne kulture kao društvenog izraza globalizacije s druge strane.

4. Značaj francuske i američke revolucije u političkoj istoriji 19. veka IV nedelja

Ključni pojmovi: francuska revolucija, američka revolucija.

Cilj predavanja: Pokazati istorijsku uslovljenost revolucija na kraju 18. veka sa društveno – političkim procesima na kraju 18. i tokom 19. veka.

Osposobljenje studenta: Student će moći da objasni povezanost revolucija sa razvojem društvenih odnosa od kraja 18. i kroz 19. vek.

4. Prvi svetski rat i njegov uticaj na društvene promene. V nedelja

Ključni pojmovi: Prvi svetski rat, društvene promene na početku 20. veka

Cilj predavanja: Upoznati studente s istorijskim značajem i društvenim i kulturnim nasleđem Prvog svetskog rata.

Osposobljenje studenta: studenti će moći da obrazlože istorijski značaj Prvog svetskog rata i da prepozna posledice koje je on izazvao na promenu društvenog života u međuratnom periodu (1918 – 1939).

5. Moderno društvo s kraja 19. i u prvoj polovini 20. veka. Industrijalizacija, ekonomska kriza, borba za prava žena. VI nedelja

Ključni pojmovi: industrijalizacija, ekonomska kriza, borba za prava žena.

Cilj predavanja: Studente upoznati sa nekim važnijih društvenih pojava na kraju 19. i u prvoj polovini 20. veka.

Osposobljenje studenta: student će moći da objasni pomenute pojave i da ih smesti u zadatim vremenskim okvirima.

6. Religije u 20. veku VII nedelja

Ključni pojmovi: najveće svetske religije, hrišćanstvo, islam, judaizam, hinduizam, budizam

Cilj predavanja: Analiza položaja i uloge u društvu najvećih svetskih religija.

Osposobljenje studenta: student će moći da razlikuje najveće svetske religije i da prepozna u osnovnim crtama ulogu religija u modernom društvu

7. Drugi svetski rat i njegov uticaj na promene u društvu
VIII nedelja

Ključni pojmovi: Drugi svetski rat, ratno i posleratno društvo.

Cilj predavanja: studentima prezentovati neke bitne posledice Drugog svetskog rata na društvene promene

Osposobljenje studenta: Student će moći da objasni najvažnije istorijske determinante koje su proistekle iz Drugog svetskog rata.

8. Genocid, etničko čišćenje, ratni zločini. IX nedelja

Ključni pojmovi: genocid, etničko čišćenje, ratni zločini u 20. veku.

Cilj predavanja: Studentima dati neke bitne informacije i znanja o pojmovima iz zadate teme predavanja.

Osposobljenje studenta: Student će se upoznati sa zadatom terminologijom i biće osposobljen da pravi razliku između zadatih pojmova

9. Revolucije u 20. veku. X nedelja

Ključni pojmovi: revolucije u 20. veku, februarska, oktobarska, revolucije u Evropi, Aziji, Africi i Južnoj Americi.

Cilj predavanja: Upoznati studente sa karakteristikama socijalističkih revolucija u 20. veku.

Osposobljenje studenta: Student će moći da prepozna najvažnije socijalističke revolucije u 20. veku i da shvati njihov značaj na društvene promene.

11. Značaj i uloga sporta u 20. veku XI nedelja

Ključni pojmovi: sport, ideologije, ekonomija

Cilj predavanja: Upoznati studente za značajem pojave i razvoja modernog sporta i njegove povezanosti sa ideologijom i ekonomijom.

Osposobljenje studenta: Student će znati objasniti značaj i ulogu sporta u 20. veku kao i njegovu povezanost sa ideologijama i ekonomijom.

12. Muzika i savremeno društvo XII nedelja

Ključne reči: muzika, promene u savremenom društvu

Cilj predavanja: studente upoznati s pojavom rok end rol muzike kao i sa drugim savremenim muzičkim pravcima kao i ukazati na društvenu uslovljenost istih.

Osposobljenje studenta: Student će znati da objasni društveni kontekst muzike i njen uticaj na generacije posle 1945. godine.

13. Industrijsko društvo. XIII nedelja

Ključni pojmovi: industrijsko društvo, ekologija, komunikacije

Cilj predavanja: Studente upoznati sa pojmom industrijskog društva, problemima u ekologiji kao i sa masovnim sistemom komunikacija.

Osposobljenje studenta: Student će umeti da prepozna pojam industrijskog društva, da odredi probleme u ekologiji i da istakne osnovne značajke komunikacije i njene međuslovljenosti sa modernim društvom.

14. Raspad socijalističkih država u Evropi i period tranzicije
XIV nedelja

Ključni pojmovi: socijalističke države, države u tranziciji.

Cilj predavanja: Studente upoznati sa osnovnim pretpostavkama raspada socijalističkih društava i suštinskim problemima država u tranziciji.

Osposobljenje studenta: Student će znati da označi pretpostavke raspada socijalističkih društava u Evropi i da nabroji osnovne probleme društava u tranziciji

15. Zemlje prvog, drugog i trećeg sveta. Evropska unija.
XV nedelja

Ključni pojmovi: podela na zemlje prvog, drugog i trećeg sveta, stvaranje Evropske unije, pretpostavke za budućnost EU.

Cilj predavanja: Studente upoznati s globalnim delovanjima u društvenoj istoriji i sa ulogom i značajem Evropske unije.

Osposobljenje studenta: Student će znati da prepozna najvažnije promene u globalnom sistemu društvene istorije

OBAVEZNA LITERATURA:

1. Darko Gavrić, Svetlost i tama savremenog sveta, Banja Luka 2004.
2. Darko Gavrić, udari sudbine, politički mitovi 20. veka, Novi Sad 2006.

- Literatura za prvi kolokvijum: Čedomir Popov, Građanska Evropa, 1. i 2. deo, Novi Sad 1988.

- Literatura za drugi kolokvijum: Erik Hobsbaum, Doba ekstrema, beograd 2004. Norman Dejvis, Evropa – jedna istorija, Novi Sad 2005.

DOPUNSKA LITERATURA:

1. Elazar Barkan, Krivica nacija, Novi Sad 2007.
2. Čedomir Popov, Od Versaja do Danciga, Novi Sad 1982.

ENGLISKI JEZIK

Semestri: I II
Časovi: 1 + 2 1 + 2

Cilj i zadaci:

Cilj ovoga kursa je pomoći studentima da dobro ovladaju osnovnom gramatikom engleskog jezika, omogućiti im da aktiviraju svoje pasivno znanje engleskog i pravilno se njime koriste u datim situacijama.

Zadaci postavljeni za prvu godinu su slijedeći:

a) Gramatika

1. Question Forms
2. Present Simple
3. Past Simple
4. Time phrases often used in the past (in, on, at, ago)
5. Can, can't, have to, don't have to
6. Should/shouldn't
7. Present Continuous (and Present Simple)
8. Present Continuous for future arrangements
9. Comparatives and superlatives
10. Describing what people look like
11. Intentions and wishes (going to, planning to, would like to, would prefer to)
12. Present Perfect and Past Simple with for
13. Present Perfect and Past Simple with other time words
14. Using articles
15. Phases with or without the

Strukture se predstavljaju i uvježbavaju komunikativnom metodom.

b) Čitanje:

Studenti čitaju kraće književne tekstove (pjesme, priče i odlomke iz romana) i autentične članke iz engleskih novina i časopisa.

c) Pisanje:

Studenti pišu kraće eseje, pisma razglednice, biografiju.

d) Video:

Studenti gledaju video odlomke i rješavaju vježbanja koja su vezana za te odlomke.

Uslov i način polaganja ispita:

Ispit se polaže pismeno. Za prolaznu ocjenu potrebno je osvojiti više od 60% bodova. Na ispit mogu izaći studenti koji su odslušali 3 semestar.

U toku obje školske godine se rade semestralni ispiti. Ukoliko student položi sve semestralne ispite, on ne mora da radi pismeni ispit nego mu se kao konačna ocjena računa prosječna ocjena iz svih položenih smestralnih ispita. Student mora da položi sve semestralne ispite ako želi da bude oslobođen pismenog ispita. Ukoliko je student nezadovoljan ocjenom, on može pristupiti polaganju integralnog ispita i onda mu se ocjena sa semestralnih ispita poništava.

Udžbenička literatura:

1. Cunningham, Sarah, Peter Moor, Cutting Edge (preintermediate): Students' Book, Pearson Education Ltd., Harlow (2003).
2. Cunningham, Sarah, Peter Moor, Cutting Edge (preintermediate): Workbook, Pearson Education Ltd., Harlow (2003).
3. Briggs, Sandra J., Grammar: Strategies and Practice (beginning), Scott, Foresman and Co., Glenview, Il., (1994).
4. Popović Ljubica, Vera Marić, Gramatika engleskog jezika sa vježbanjima, «Zavet», Beograd (2000).

Ostala literatura

1. Murphy, Raymond Essential Grammar In Use, CUP, Cambridge (2000).
2. Naylor, Helen with Raymond Murphy, Essential Grammar In Use: Supplementary Exercises with answer key, CUP, Cambridge (1997).
3. Redman, Stuart, English Vocabulary in Use: New Edition (preintermediate and intermediate), CUP, Cambridge (2003).
4. Swan, Michael, Catherine Walter, How English Works, OUP, Oxford (2000).

Predmet: ENGLESKI JEZIK
Odsjek: Žurnalistika
Semestar: III i IV
Fond časova: 2+0 (2 časa nedjeljno)

Cilj i zadaci:

Cilj ovoga kursa je pomoći studentima da dobro ovladaju osnovnom gramatikom engleskog jezika, omogućiti im da aktiviraju svoje pasivno znanje engleskog i pravilno se njime koriste u datim situacijama.

Zadaci postavljeni za prvu godinu su slijedeći:

a) Gramatika:

- 1) *Will, won't and might; will probably and probably won't*
- 2) Comparative adjectives; *than*; superlative adjectives
- 3) *have to and don't have to; can and can't; must and mustn't; should and shouldn't*
- 4) Verbs with prepositions; *do*
- 5) Past continuous tense; Past simple tense; *when and while*
- 6) *Going to; will*; Present continuous tense used for showing futurity; future time expressions
- 7) Present perfect tense; *still and yet; ever and never*
- 8) First Conditional; Time clauses
- 9) Passive
- 10) Second Conditional
- 11) Present Perfect Continuous
- 12) Past Perfect; Reported speech

Strukture se predstavljaju i uvježbavaju komunikativnom metodom.

b) Čitanje:

Studenti čitaju kraće književne tekstove (pjesme, priče i odlomke iz romana) i autentične članke iz engleskih novina i časopisa.

c) Video:

Studenti gledaju video odlomke i rješavaju vježbanja koja su vezana za te odlomke.

Uslovi i način polaganja ispita:

Ispit se polaže pismeno. Za prolaznu ocjenu potrebno je osvojiti više od 60% bodova.

Udžbenička literatura:

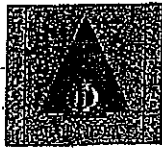
1. Adrian Doff, Jones Christopher, Language in Use (Pre-Intermediate, New Edition): Classroom Book, CUP, Cambridge (2000)
2. Adrian Doff, Jones Christopher, Language in Use (Pre-Intermediate, New Edition): Self-Study Workbook with answer key, CUP, Cambridge (2000)
3. Ljubica Popović, Mirić Vera, Gramatika engleskog jezika sa vježbanjima, "Zavet", Beograd (1996)

Ostala literatura:

1. Raymond Murphy, Essential Grammar In Use, CUP, Cambridge (2000)
2. Helen Naylor with Raymond Murphy, Essential Grammar In Use: Supplementary Exercises with answer key, CUP, Cambridge (1997)
3. Stuart Redman, English Vocabulary in Use (pre-intermediate and intermediate), CUP, Cambridge (1997)
4. Michael Swan, Walter Catherine, How English Works, OUP, Oxford (2000)

J. Zavet

Universität zu Banja Luka
Philosophische Fakultät
Lehrstuhl für Germanistik

Univerzitet u Banjoj Luci
Filozofski fakultet
Katedra za Germanistiku

Opšti kurs njemačkog jezika

predavač
Kornelia Tanjga

Banja Luka, 2001.

Opšti kurs njemačkog jezika

Nastavni plan i program kursa

Nastavni plan:

Godina studija:

Oblici nastave:

Trajanje kursa:

Ukupan broj časova:

predavanja i praktične vježbe
4 semestra

Nastavni program:

1. Ciljevi i zadaci kursa

- a) Savladavanje usmenog izražavanja (osnove fonetike)
- b) Savladavanje pisanog izražavanja (pravopis)
- c) Savladavanje sposobnosti razumijevanja na sluh
- d) Savladavanje sposobnosti razumijevanja pročitanog teksta
- e) Savladavanje osnova gramatike njemačkog jezika
- f) Usvajanje leksike potrebne za snalaženje u svakodnevnom životu
- g) Upoznavanje sa kulturom i običajima njemačkog naroda

Obavezna literatura:

1. Schulz, Dora; Griesbach, Heinz *Deutsche Sprachlehre für Ausländer, Grundstufe, 1. Teil*, Max Hueber Verlag, Ismaning, 1996.
2. Schulz, Dora; Griesbach, Heinz *Deutsche Sprachlehre für Ausländer, Grundstufe, 2. Teil*, Max Hueber Verlag, Ismaning, 1995.

Dodatna literatura:

Pravilnik o ispitu:

1. Pismeni ispit
 - 1.1. Diktat
 - 1.2. Sastav
 - 1.3. Gramatički test
2. Usmeni ispit
 - 2.1. Čitanje s razumijevanjem
 - 2.2. Razgovor

Posebne napomene:

1. Studenti koji su boravili duže vrijeme na njemačkom govornom području ne moraju da pohađaju nastavu i imaju pravo pristupiti ispitu prije nego što apsolviraju IV. semestar Opšteg kursa.

СРПСКИ ЈЕЗИК

Семестри: V VI
Часови: 2+1 2+1

Циљ наставе: Упознавање са историјским, фонетским, морфолошко-творбеним, лексичким и синтаксичким карактеристикама стандардног српског језика. Настава се изводи за студенте Одсеја за журналистику.

Програм:

Историјско-лингвистичка проблематика старословенског језика. Настанак, развој и судбина старословенског језика и писмености. Моравско-панонска мисија. Судбина старословенског језика и писмености послије Методијеве смрти. Племенско-територијална припадност старословенског језика.

Кирилица. Глаголица. Босанчица.

Судбина нашег језика као оруђа културе.

Ресавска школа.

Црквенословенски језик. Славеносрпски језик. Рускословенски језик. Неке од карактеристика црквенословенског, славеносрпског и рускословенског језика.

Илирски покрет.

Доситеј Обрадовић.

Рад Вука Стефановића Караџића на реформи књижевног језика и правописа: Вукова дјела. Побједа Вукових начела. О Вуковом Српском Рјечнику из 1818. године. Хиљаду осамсто четрдесет осма – година побједоносних аргумената. Вук Караџић и књижевни језик код Срба. Бечки књижевни договор.

Ђура Даничић као Вуков сарадник.

Правопис

Правописна правила у српском језику. Велико слово. Интерпункција.

Фонетика

Постанак гласова. Говорна оруђа. Елементи гласа. Физичко и физиолошко посматрање гласова. Гласови нашег језика, њихова природа и подјела. Звучност гласова.

Подјела сугласника по мјесту изговора.

Границе слога и подјела ријечи на слоге.

Гласовне промјене и гласовни закони. Једначење по звучности. Једначење по мјесту или начину образовања. Упрошћавање сугласничких група. Губљење сугласника. Непостојано *а*. Покретни самогласници. Промјена *о* у *е* и умекшаност сугласника. Промјена сугласника *л* у *о*. Јовање. Сугласник *ј* у међусамогласничком положају поред *и*. Сажимање самогласника. Асимилација и

дисимилација. Двојачки књижевни изговор старог самогласника јат. Промјена задњонепчаних сугласника (палатализација).

Морфологија

Основни појмови из морфологије стандардног српског језика. Критерији за подјелу ријечи на врсте. Категоријална обиљежја именских ријечи: категорија рода, броја, падежа, категорија живо/неживо.

Именице: лексичко-семантичке и морфолошке карактеристике. Проблем избројивости именица, промјена именица страног поријекла, обиљежавање носилаца звања, занимања и сл. При анализи именица потребно је обратити пажњу на промјену именица по врстама.

Придјиви: лексичко-семантичке карактеристике, морфолошке особености: род, број, падеж, одређени/неодређени придјевски вид, компарација.

Бројеви: њихове главне одлике.

Категоријална обиљежја глаголских ријечи: глаголски вид, род, стање, начин, вријеме, лице, број. Глаголске врсте. Структура глаголских облика. Пасив. Непромјенљиве ријечи: прилози, приједлози, везници, партикуле, узвици.

Творбе ријечи

Изведене и сложене ријечи.

Лексика

Семантички односи међу ријечима.

Синтакса

Реченица.

Реченице по садржини.

Реченице по саставу.

Проста реченица.

Реченице с неизреченим субјектом или предикатом. Непотпуне реченице.

Проширена реченица. Синтагме и додаци. Конгруенција.

Сложена реченица. Међусобни однос простих реченица у сложеној.

Независне реченице. Врсте зависних реченица.

Ријечи и њихови облици. Именица. Придјиви. Замјенице. Бројеви.

Зависни и независни падежи. Номинатив. Вокатив. Генитив. Генитив без приједлога. Генитив с приједлозима. Датив. Датив без приједлога. Датив с приједлозима. Акузатив. Акузатив без приједлога. Акузатив с приједлозима. Инструментал. Инструментал с приједлозима. Локатив.

Значење и употреба глаголских облика. Презент. Аорист. Имперфекат. Перфекат. Плусквамперфекат. Футур. Футур II. Императив. Потенцијал. Радни придјев. Тржни придјев. Глаголски прилог садашњи. Глаголски прилог прошли. Инфинитив.

ЛИТЕРАТУРА

- М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик*, књ. I, Београд, 1979.
- М. Стевановић, *Савремени српскохрватски језик*, књ. II, Београд, 1969.
- М. Стевановић, *Граматика српскога језика за средње школе*, Београд, 1998.
- М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурица, *Правопис српскога језика*, Матица српска, 1993.
- Ж. Станојчић, Љ. Поповић, *Граматика српскога језика за средње школе*, Београд.

КОМУНИКОЛОГИЈА

2 семестра, 2+2 часа седмично

Наставник: др А. Богданић

Овај предмет је увод у теорију комуницирања. Разматрају се основни елементи комуникативног процеса, као и основни појмови о научној теорији и теорији комуницирања. Студенти се укратко упознају са различитим кодовима, методима, нивоима и видовима комуницирања, као и са различитим приступима њихове анализе и изучавања. Студенти разматрају опште и специјалистичке теорије комуницирања. Излажу се и основни појмови из методологије комуниколошких истраживања, а студент се уводи и у расправу о међусобној вези и улози комуницирања, језика, медија и друштва.

Уџбеник

1. Богданић, А. (1996). *Комуникологија: Водећа парадигма*. Београд: Чигоја штампа.

Литература

- Леандров, И. (1966). *Масовно комуницирање као научна дисциплина*. Београд: Институт друштвених наука.
- Плевњак, Д. (1986). *Информација је комуникација*. Загреб: РД ЦДЦ ССОХ.
- Влајки, Е. (1984). *Игре друштвеног комуницирања*. Београд: Младост.
- Врег, Ф. (1975). *Друштвено комуницирање*. Загреб: Центар за информације и публицитет.
- Бал, Ф. (1997). *Моћ медија*. Београд: Слио.
- Бењамин, В. (1965). Умјетност у доба механичке репродукције. у *Есеји*. Београд: Нолит.
- Блек, С. (1997). *Односи с јавношћу*. Београд: Слио.
- Богданић, А. (1994). Кризне ситуације у односима с јавношћу. *СПМ*, 1-4, 129-146.
- Бордијар, Ж. (1991). *Симулакрум и симулација*. Нови Сад: Светови.
- Гоне, Ж. (1998). *Образовање и медији*. Београд: Слио.
- Гуревич, А. (1994). *Категорије средњовековне културе*. Нови Сад: Матица српска.
- Добре, Р. (2000). *Увод у медиологију*. Београд: Слио.
- Илић, М. (1970). *Социологија културе и уметности*. Београд: Научна књига.
- Ирис, А. (1999). *Информационе магистрале*. Београд: Слио.
- Кљосковска, А. (1985). *Социологија културе*. Нови Сад: МС.
- Комуникација, од почетака до интернета - Ларусова енциклопедија за младе (1998)*. Нови Сад: Змај.
- Лоример, Р. (1998). *Масовне комуникације*. Београд: Слио.
- Маклуан, М. (1968). *Гутенбергова галаксија*. Београд: Нолит.
- Маклуан, М. (1968). *Познавање општица - човекових продуката*. Београд: Просвета.
- Маркс, К. и Енгелс, Ф. (1976). *О књижевности и уметности*. Београд: Рад.
- МекКвејл, Д. (1964). *Увод у социологију масовних комуникација*. Београд: Глас.
- МекКвејл, Д. (1995). *Стари континент - нови медији*. Београд: Нова.
- Негропонт, Н. (1998). *Бити дигиталан*. Београд: Слио.
- Ризман, Д. (1975). *Усањена гомила*. Београд: Рад.
- Фром, Е. (1979). *Бјекство од слободе*. Загреб: Младост.
- Фром, Е. (1979). *Здраво друштво*. Загреб: Младост.
- Хабермас, Ј. (1975). *Јавно мишљење*. Београд: Нолит.
- Херман, Е. С. (1994). Политичка економија масовних медија: модел пропаганде. *СПМ*, 1-4, 117-128.
- Цоунс, С. (2001). *Виртуелна култура*. Београд: XX век и Чигоја штампа.
- Altheide, D. L. (1984). *Creating reality: How TV news distorts events*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Arens, W. F. (1996). *Contemporary advertising*. New York: McGraw-Hill.
- Bacon, F. (1939). Novum Organum. In E. A. Byrjt (Ed.), *The English philosophers from Bacon to Mill*. New York: Random House.
- Bagdikian, B. H. (1990). *The Media monopoly* (3rd ed.). Boston: Beacon.
- Baker, R. & Ball, S. (1969). *Violence and the Media*. Washington, DC: US Government Printing Office.
- Ball-Rokeach, S. J., Rokeach, M. & Grube, W. (1984). *The great American values test: Influencing behavior and belief through television*. New York: Free Press.
- Blumer, J. G. & Katz, E. (Eds.). (1974). *The Uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research*. Beverly Hills, CA: Sage.

- Carey, J. W. (1989). *Communication as culture: Essays on media and society*. Boston: Unwin Hyman.
- Downing, J., Mohammadi, A. & Srebreny-Mohammadi, A. (1991). *Questioning the media*. Newbury Park, CA: Sage.
- Emery, M. & Emery, E. (1996). *The press and America: An interpretative history of the mass media*. Boston, Mass: Allyn and Bacon.
- Farrar, R. T. (1988). *Mass communication*. Saint Paul: West Publishing.
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching*. Berkeley: University of California Press.
- Hardt, H. (1979). *Social theories of the press: Early German and American Perspectives*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Hardt, H. (1992). *Critical communication studies: Communication, history and theory in America*. London and New York: Routledge.
- Hiebert, R. E., Ungurait, D. F. & Bohn, T. W. (1991). *Mass media VI: An introduction to modern communication*. New York: Longman.
- Horkheimer, M., & Adorno, T. W. (1972). *Dialectic of enlightenment*. New York: Continium.
- Jowett, C. & Linton, J.M. (1989). *Movies as mass communication*. Newbury Park, CA: Sage.
- Lee, A. M. & Lee, E. B. (Eds) (1939). *The fine art of propoganda: A study of Father Coughlins Speeches*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Lerner, D. (1958). *The passing of traditional society*. Glencoe: Free Press.
- Littlejohn, S. (1996). *Theories of human communication*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Mitroff, J. & Bennis, W. (1993). *The Unreality industry*. New York: OUP.
- Postman, N. (1985). *Amusing ourselves to death*. New York: Penguin.
- Riesman, D. (1973). *The lonely crowd* (26th ed.). New Haven: Yale University Press.
- Rosenberg, B & White, M. (Eds.) (1965). *Mass Culture*. New York: Free press.
- Sherman, D, et. al. (1994). *World civilizations*. New York: McGraw-Hill.
- Thompson, K. & Bordwell, D. (1993). *Film history. an introduction*. New York: McGraw-Hill.
- Tonnies, F. (1957). *Community and society*. New York: Harper.
- Willey, M. (1926). *The country newspaper*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.

Извођење наслова

Настава на предмету ће се изводити у виду предавања и разговора на теме из наставне материје. Студенти су, дакле, активни судионици у овом процесу па сваки ваш изостанак може да постане духовна празнина у мозаику ове приче.

Провера знања

Писмени и усмени испит на крају другог семестра.

Наставне теме

1. Комуникарање и комуникологија
2. Научна теорија и теорија комуникарања
3. Комуникарање, комуниколошке субдисциплине и теорије
4. Научно-истраживачки методи у комуникологији
5. Историјски развој теорије комуникарања I
6. Историјски развој теорије комуникарања II
7. Семиотички приступи и теорије комуникарања
8. Теорије масовног комуникарања (ж)
9. Интеркултурално комуникарање (е)
10. Медији и друштво (ж)
11. Невербално комуникарање (е)
12. Завршна расправа

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛИЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
ОДСЈЕК ЗА ЖУРНАЛИСТИКУ

НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА

СЕМЕСТАР: III и IV

ЧАСОВА: 1+2

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА:

1. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ
 - ПОЈАМ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ
 - РАЗВОЈ ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА
 - ПРОЦЕС ПРОЈЕКТОВАЊА ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА
 - ДЕФИНИСАЊЕ АРХИТЕКТУРЕ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА
 - АЛАТИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА
 - МЕТОДЕ ПРОЈЕКТОВАЊА ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА
2. ПОСЛОВНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ
 - ПОЈАМ ПОСЛОВНОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА
 - ПРОЈЕКТОВАЊЕ ПОСЛОВНИХ ИНФОРМАЦИОНИХ СИСТЕМА
3. ПРИМЈЕР ПРОЈЕКТОВАЊА И РАЗВОЈА КОНКРЕТНОГ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА У ЖУРНАЛИСТИЦИ
4. БАЗЕ ПОДАТАКА
 - КОНЦЕПЦИЈА БАЗЕ ПОДАТАКА
 - ЈЕЗИК БАЗЕ ПОДАТАКА
 - МОДЕЛИ ПОДАТАКА
 - МОДЕЛ ОБЈЕКТИ - ВЕЗЕ - ОБИЉЕЖЈА
 - РЕЛАЦИОНИ МОДЕЛИ БАЗА ПОДАТАКА
 - ЈЕЗИЦИ ЗА МАНИПУЛИСАЊЕ БАЗАМА ПОДАТАКА
 - ОСНОВЕ ОБРАДЕ ТРАНСАКЦИЈА
5. РЕАЛИЗАЦИЈА КОНКРЕТНЕ БАЗЕ ПОДАТАКА

6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ У МРЕЖНОМ ОКРУЖЕЊУ

7. МУЛТИМЕДИЈАЛНИ СИСТЕМИ

8. ОСТАЛА ТЕХНИЧКА ПОМАГАЛА У ЖУРНАЛИСТИЦИ

9. ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВОЈА И ПРИМЈЕНЕ ИНФОРМАТИКЕ У 21. ВИЈЕКУ

Božidar Kristan

POLITIKOLOGIJA

(II GODINA)

1. Politika kao supstancijalno sporan pojam
2. Politika definicije političkog
3. Od političke filozofije ka političkoj nauci
4. Antičko političko iskustvo
5. Srednjovjekovno političko iskustvo
6. Novovjekovno političko iskustvo
7. Savremeno političko iskustvo
8. Najvažnije teorije politike
9. Država (pravna, totalitarna, socijalna itd.)
10. Moć, vlast, sila, nasilje
11. Ideologija i ideologije
12. Političko vođstvo
13. Elitizam i teorija elita
14. Demokratija i demokratizacija
15. Politika u procesu globalizacije

Literatura:

1. Ljubomir Tadić: „Nauka o politici”, Službeni glasnik, Beograd, 2007.
2. Endru Hejvud: „Politika”, Klio, Beograd, 2004.
3. Nenad Kecmanović: „Uvod u političku teoriju” (autorizovana predavanja), Beograd, 2008.

Predmetni profesor: Nenad Kecmanović

ПОЛИТИЧКА ЕКОНОМИЈА

Семестри: III IV
Часови: 3+1 3+1

I ОСНОВНИ ПОЈМОВИ У ПРИНЦИПИМА ЕКОНОМИЈЕ (6+2)

1. Предмет изучавања економије
2. Метод принципа економије
3. Економски закони и њихове карактеристике
4. Друштвени производ
5. Интензивност и продуктивност рада
6. Друштвени фонд рада
7. Друштвена репродукција (појам, општи услови и врсте)

II РАЗВОЈ ЕКОНОМСКЕ ТЕОРИЈЕ (10+4)

1. Класични принципи економије
2. Марксистичка економија
3. Неокласична економија
4. Кејнзијанска економија и посткејнзијанизам
5. Монетаризам
6. Школа рационалних очекивања
7. Неорикардијанство
8. Неомарксизам

III САВРЕМЕНИ СИСТЕМ РОБНЕ ПРОИЗВОДЊЕ (16+8)

1. Производња (нужност и фактори)
2. Натурална и робна производња
3. Роба и њена основна својства
4. Вриједност робе
5. Новца и његова суштина
6. Функција новца
7. Количина новца у оптицају, инфлација, дефлација, девалвација, ревалвација
8. Профит (појам, различита схватања и начин производње)
9. Акмулација капитала
10. Органски састав капитала
11. Концентрација и централизација капитала
12. Кружно кретање капитала
13. Стални и оптицајни капитал
14. Трошкови производње, цијена коштања и профит

ЛИТЕРАТУРА

Обавезна:

1. Р. Д. Лукић, Б. Кошутинић, Д. Митровић: Увод у право, Београд, 1999., 2000.

Шара:

1. Р. Лукић: «Увод у право», различита издања
2. Р. Лукић: «Територија државе и права I-II», Београд, 1954., 57., и 64.
3. Д. Тасић: «Увод у правне науке», Београд, 1933.
4. Р. Јеринг: «Борба за право», Београд, најновије издање
5. С. Савић: «Појам права као нормативног поретка», Бањалука, 1995.
6. Х. Келзен: «Општа теорија права и државе», Београд, 1998.

IV РАСПОДЈЕЛА

(16+8)

1. Профитна стопа
2. Просјечна профитна стопа
3. Рад као фактор производње и распоdjеле
4. Цијена рада
5. Најамнина
6. Цијена производње
7. Трговачки капитал
 - 7.1. Појам и функција, карактер обрта
 - 7.2. Трговачки капитал и трошкови промета
 - 7.3. Распоdjела профита између различитих грана трговине и унутар једне гране
8. Зајмовни капитал
 - 8.1. Појам, функција, карактер обрта
 - 8.2. Камата и предузетничка добит
 - 8.3. Кредит банке
9. Акцијски капитал
 - 9.1. Појам и основне карактеристике
 - 9.2. Акција и дивиденда
 - 9.3. Тржиште хартија од вриједности
 - 9.4. Операције на тржишту хартија од вриједности
10. Капитал у пољопривреди
 - 10.1. Земља као фактор производње и основа распоdjеле
 - 10.2. Апсолутна земљишна рента
 - 10.3. Диференцијалне ренте
 - 10.4. Монополска рента
 - 10.5. Цијена земље
 - 10.6. Цијена пољопривредних производа

V РАЗМЈЕНА

(6+2)

1. Тржиште као основни механизам регулисања економских односа
2. Понуда и тражња (појам и основне одреднице)
3. Еластичност понуде и тражње
4. Савремене тржишне структуре и њихове карактеристике
5. Монополска цијена и монополски екстра профит

VI ПОТРОШЊА

(6+0)

1. Облици потрошње
 - 1.1. Лична потрошња
 - 1.2. Јавна потрошња (фактори од којих зависи и начин њеног алиментирања)
 - 1.3. Основне назнаке о порезима

VII ДРУШТВЕНА РЕПРОДУКЦИЈА

(8+2)

1. Проста друштвена репродукција – основне законитости
2. Проширена друштвена репродукција – основне законитости
3. Обим и структура акумулације као основни услов проширене репродукције
4. Могући поремећаји у функционисању привреде (различита схватања привредних циклуса)

VIII ДРЖАВА И ЊЕНА УЛОГА У ЕКОНОМИЈИ

(8+1)

1. Мјесто и улога државе у економији - историјски приступ
2. Буџет – приходи и расходи
3. Јавни сектор
4. Инструменти економске политике – основне назнаке

IX СОЦИЈАЛИЗАМ И ЕКОНОМИЈА

(8+1)

1. Теоријске основе социјализма
2. Робна производња и социјализам
3. Различита схватања о нормалној цијени у социјализму
4. Свјесно управљање економијом – планирање
5. Искуства «социјалистичких» земаља

X МЕЂУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА

(6+2)

1. Међународна економија – појам, основни фактори
2. Различите теорије међународне размјене
3. Међународно тржиште капитала
4. Стране инвестиције
5. Међународне компаније и њихов утицај на развој

ЛИТЕРАТУРА

Основна

1. Иренић М., Принципи економије, II издање, Економски факултет, Бања Лука 2002. године

Допунска

1. Драгишић Д., Илић Б. Павловић М.: Политичка економија, Економски факултет, Београд (новија издања)
2. Лабус М., Основни економије, «Стубови културе», Београд, 1999.

ОСНОВЕ ПРАВА

Семестар: III IV

Часови: 3+1 3+1

I УВОД

1. Појам, предмет, метод и однос теорије државе и права према сродним научним дисциплинама.

II ПОЈАМ ДРЖАВЕ И ПРАВА

1. Дефинисање државе и права
2. Појам дефиниције и подручје њене примјене
3. Појам државе
4. Име државе
5. Елементи државе – народ, територија, власт
6. Државна територија и становништво
7. Државна (политичка) власт
8. Сувереност
9. Настанак и функције државно-правног поретка
10. Промјене државно-правног поретка

III ПОЈАМ ПРАВА

1. Друштвена правила (норме)
2. Појам норме
3. Разлика између норми и природних закона
4. Врсте норми
5. Уопште
 - а) Техничке и друштвене норме
 - б) Врсте друштвених норми
6. Право као специфичан систем норми

IV ОРГАНИЗАЦИЈА И ОБЛИЦИ ДРЖАВЕ

1. Државно-правна организација
2. Појам државно правне организације
3. Однос државе, државне организације и права
4. Појам и врсте начела државно правне организације
 - а. Начело хијерархије
 - Појам хијерархије
 - Хијерархија у државно правној организацији
 - б. Начело центрo-периферне повезаности
 - в. Начело координације

- г. Начела кооперације, корелације и комплементарности
- 5. Државно службено лице и државни орган
- 6. Врсте државних службених лица и њихов положај према држави
 - а. Појам и врсте државних службених лица – Бирографија и технографија
Бирографија и технографија
 - б. Однос државних и службених лица према држави – Држава као установа
- в. Својства државних органа и њихова подјела
 - Оружани и цивилни органи
 - Демократски и бирократски органи
 - Одлучујући извршни органи
 - Политички и стручни органи
 - Инокосни и зборни органи

V ОБЛИК ДРЖАВЕ

1. Појам државног облика
2. Теорије и класификација државних облика
3. Појам правне државе
4. Услови и средства за постојање и остваривање владавине права
5. Подјела државних облика
6. Облици владавине
 - 6.1. Појам државног поглавара
 - 6.2. Монархија
Појам монархије
Врсте монархије
 - 6.3. Република
Појам републике
Врсте републике
7. Облици политичког поретка
 - Демократија
 - Појам и елементи демократије
 - Врсте демократије
 - Аутократија
 - Појам и врсте аутократских поредака
8. Облици државног уређења
 - а. Конфедерација и федерација
 - б. Унитарна (проста) држава
Централизација и децентрализација
Регионална држава
9. Облици државне власти

Појам облика државне власти

Законодавство, управа и судство
Два облика државне власти
Подјела власти
Јединство власти
Три конкретна облика државне власти
Предсједнички систем
Парламентарни систем
Конвенски (скупштински) систем

VII СИСТЕМ И ЕЛЕМЕНТИ ПРАВА

1. Појам и елементи правног поретка
2. Појам и врсте правних норми
3. Елементи правне норме
Претпоставка диспозитије
Диспозитија
Појам и врсте
Претпоставка санкције – прекршај (деликт)
Санкција
Поја и врсте
4. Повезивање правних норми у правни поредак

5. Појам и елементи правног акта
Облик (форма) правног акта
Садржина (материја) правног акта
Формални и материјални појам правног акта
- 5.1. Општи правни акти (извори права)
Материјални извор права
Идејни извори права
Формални извори права
Правна празнина и слободно стварање права
- 5.2. Појединачни правни акти
Појам и врсте
Управни акт
Правни посао
Судски акт

6. Правни однос
Појам и елементи
Правно стање (ситуација, статус)
Настанак, мијењање и престанак радног односа
Правна чињеница
Застарјелост и одржај
Објект права (ствар)

7. Субјект права

Појам и врсте

Заступник

Људске радње у односу на право

Облик (форма) материјалног акта

8. Законитост

Појам законитости

Правна снага

Правно средство

Санкције због незаконитости

Правоснажност

Ступање на снагу

Извршност

9. Примјена права

Појам и врсте примјене права

Методи и радње из којих се састоји примјена права

Поступак примјене правне норме

Утврђивање чињеничног и фактичког стања

Правно закључивање

Непосредна примјена права

Важење правних норми у простору

Важење правних норми у времену

Позитивно право

10. Систем права

Појам и елементи система права

Правне области

Гране права

Главни правни системи

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Одсек за журналистику
Предметни наставник: др Татјана Дуроџић

ПРОГРАМ ПРЕДМЕТА АНАЛИТИЧКО НОВИНАРСТВО

Назив предмета: Аналитичко новинарство

Трајање предмета: 2 семестра

Начин полагања предмета: Писмено и усмено. Студент/Студенткиња су обавезни да у току слушања предмета, а пре термина завршног испита, напишу и добију пролазну оцену из следећих новинарских текстова: вест (примена различитих лидова: резимирајући, контрастни, дескриптивни, упитни, стакаго), извештај (класични, репортерски, интерпретативни), интервју (интервју портрет, класични интервју), репортажа, коментар, чланак.

Метод рада на предмету: Предавања, вежбе.

Технике рада на предавању: Екс катедра, интерактиван рад, панел дискусија, видео о аудио пројекција.

Наставни програм предмета Аналитичко новинарство

1. Прва недеља рада: Подела новинарских жанрова; стара и нова школа. Дефинисање жанра и класификација.
2. Друга недеља рада: Фактографија, аналитика и интерпретација у новинарству. Однос дескрипције и фактографије у жанровима.
3. Трећа недеља рада: Новинарске форме и структура новинарског жанр-текста. Правила цитирања. Објективност у новинарству.
4. Четврта недеља рада: Пионирско новинарство и карактеристике епохе. Жанрови у пионирском новинарству.
5. Пета недеља рада: Сензационализам у новинарству: јефтина штампа у Америци. Особине пени преса. Карактеристике жанрова у том периоду.
6. Шеста недеља рада: Пулицер и Херст у новинарству. Жене у новинарству, Настајање репортаже, фелтона и фоторепортаже. Третирање жанрова, метода и техника у овој новинарској епохи.
7. Седма недеља рада: Феномен тимског журнализма, ангажованог новинарства. Врсте новинарског писања.
8. Осма недеља рада: Појава и значај грађанског журнализма и новинарски жанрови.
9. Девета недеља рада: Научно-технолошка открића и новинарство.
10. Десета недеља рада: Интерпретативно новинарство: крсташки журнализам.
11. Једанаеста недеља рада: Интерпретативно новинарство: феномен бекграунда. Врсте бекграунда. Примена.

12. Дванаеста недеља рада: Истраживачко новинарство и истраживачке технике.
13. Тринаеста недеља рада: Комерцијално новинарство: инфомершал и инфотејмент.
14. Четрнаеста недеља рада: Глобално новинарство и нови медији. Жанрoвске промене. Електронско читање и писање.
15. Петнаеста недеља: Онлајн журнализам. Карактеристике, перспективе.

Обавезна литература:

1. Тодоровић, Неда (2002) *Интерпретативно-истраживачко новинарство*, Београд: Чигоја штампа и ФПН.
2. Хјуго Де Берг (2007) *Истраживачко новинарство*, Београд: Слио.
3. Гоцини, Ђовано (2001) *Историја новинарства*, Београд: Слио.

Допунска литература:

- Аса Бригс и Питер Берк, (2006) *Друштвена историја медија*, Београд: Слио.
- Адам Бригс и Пол Кобли (2005) *Увод у студије медија*, Београд: Слио.
- Франсис Бал (1997) *Мој медија*, Београд: Слио.

ЖУРНАЛИСТИКА /СТИЛИСТИКА

Семестри: III IV
Часови: 1+2 1+2

ЗАДАЦИ НАСТАВЕ

1. Основни задатак наставе «СТИЛИСТИКА за студенте журналистике» састоји се у изучавању експресивно-стилистичких функција језичких јединица и категорија које с јављају у новинским, радио и ТВ текстовима, као посебним подсистемима који су у тесној вези са српским књижевним језиком на свим етапама његовог развоја.
2. Програм «СТИЛИСТИКА за студенте журналистике» има за циљ да упозна студенте, у теоријском смислу, са методама и принципима лингво-стилистичке анализе и анализе текста свих врста новинских, радио и ТВ језичких исказа.
3. Програм «СТИЛИСТИКА за студенте журналистике» има и практичну усмереност која се испољава у анализи језичких и књижевних елемената који делују у међусобној зависности у таквим филолошким дисциплинама као што су «Савремени српски књижевни језик», «Историја српског књижевног језика», «Функционална стилистика», «Теорија књижевности», «Реторика», «Анализа књижевног текста».
4. «СТИЛИСТИКА за студенте журналистике» подразумева и практична вежбања која се испољавају у лингвистичко-књижевној анализи свих врста новинских, радио и ТВ текстова, њихову интерпретацију и коментарисање, а такође подразумева и њихову самосталну израду од стране студената.
5. Проблеми који су у вези са употребом језичких јединица у новинским, радио и ТВ текстовима веома су сложени, а код нас и веома мало истражени. Отуда се и циљ програма «СТИЛИСТИКА за студенте журналистике» састоји у томе да се студентима, будућим новинарима, у методолошком смислу, теоријски и практично, помогне да се оспособе за самосталан рад у струци за коју се припремају.

НАСТАВНИ САДРЖАЈИ

1. **СТИЛИСТИКА** (предмет, садржај, задаци; основни стилистички појмови и категорије).
2. **СТИЛ** (појам и дефиниција стила; стил у језику).
3. **ЕСТЕТИКА СТИЛА** (јасноћа, лепота, једноставност, краткоћа, логичност, истинитост, чистота, правилност, разноврсност, сликовитост, изражајност; остале стилске вредности).
4. **ЕРАТИОНЕ СТИЛИ** (општи стилски недостаци; негативне особине писаног изражавања; негативне особине усменог изражавања).
5. **РАСЛОЈАВАЊЕ ЈЕЗИКА** (општа диференцијација језика; територијална диференцијација језика; социјална диференцијација језика; полна диференцијација језика; старосна диференцијација језика).
6. **ФУНКЦИОНАЛНОСТИЛСКО РАСЛОЈАВАЊЕ ЈЕЗИКА** (функционални стилови: разговорни стил; књижевноуметнички стил; научни стил; административни стил; публицистички стил).
7. **ПУБЛИЦИСТИЧКИ СТИЛ** (публицистички стил у систему функционалних стилова).
- 7.1. **ПАРАДИГМАТИКА ПУБЛИЦИСТИЧКОГ СТИЛА** (полисемија, синонимија, хомонимија, паронимија, антонимија, дијалектизми, варваризми, архаизми, псологизми, жаргонизми, вулгаризми, суфемизми; лексичка слојевитост; идиоматика).
- 7.2. **СИНТАГМАТИКА ПУБЛИЦИСТИЧКОГ СТИЛА**
 - 7.2.1. **МОРФОЛОШКА И ТВОРБЕНА СТРУКТУРА** (стилске одлике именичких облика; стилске одлике глаголских облика; стилске одлике придевских облика; стилске одлике заменичких облика; стилске одлике бројева; стилске одлике прилога; стилске одлике предлога; стилске одлике партикула; стилске одлике узвика).
 - 7.2.2. **СИНТАКСИЧКА СТРУКТУРА** (стилистика просте реченице; стилистика реченице са једним реченичним чланом; стилистика сложене реченице; стилистика неуобичајеног реда речи у реченици; стилистика паралелних синтаксијских конструкција; стилистика упитних и одричних реченица).
 - 7.2.3. **ТЕКСТУАЛНА СТРУКТУРА** (шта је то текст; лингвистика текста; јединство реченица по смислу; синтаксички модели спајања реченица у сукцесивну структуру; синтаксички модели спајања реченица у паралелну структуру; реченица и пасус као јединице текста; композиција пасуса; тематска класификација текстова; лингвистичка класификација текстова).

Sistemi informisanja (2+1) Dr Tatjana Tapavički-Duronjić

Prva nedelja;	Komuniciranje, društvo, institucionalizacija i kanali; dualni grad. Teorijski koncepti i definicije pojma.
Način rada: interaktivni, Tehnika; grupni rad. Zaključci.	Cilj: ukazati povezanost razvoja IKS sa društvom.
Druga nedelja:	Primarne i sekundarne tehnike komuniciranja, Teorija difuzije Evereta Rodžersa, uticaj medija i društvo. Safovo pravilo. Princip medijamorfoze.
Način rada: panel diskusija Tehnika: grupni rad. Zaključci.	Cilj: ukazati na vezu - potreba za informacijom, sposobnost da se informacija prenese i stavi u kontekst. Pokazati da razvoj tehnologije podrazumeva preuzimanje prethodnih potencijala medijske tehnologije i njihovo usavršavanje.
Treća nedelja:	Model kao prikaz. Prve modelske sheme. Značaj Lasvelovog verbalnog modela u novinarstvu.
Način rada: interaktivni rad u grupi. Zaključci	Cilj: uočiti važnost Lasvelovog modela u tehnici novinarskog pisanja.
Četvrta nedelja:	Šenón-Viverov model komunikacionog procesa. Pojmovi šuma, koda, redudance. Povratna sprega. Višak informacije i povratna sprega u novinarskoj profesiji. (selekcija informacije i interaktivnost).
Način rada: panel diskusija Raditi u grupama sa odabranim izlagačima. Zaključci.	Cilj: pokazati značaj razumevanja bazičnog modela komunikacionog procesa i u profesiji novinara. Odnosno videti da je inspiracija za neka novinarska stremljenja (preciznost, važnost, merenje rejtinga...) sadržan i u ovom modelu.
Peta nedelja:	Koncentrični model. Fenomen gatekeepers u novinarstvu. Agenda setting. Trajanje informacije i važnost informacije. Sažimanje vremena ka nuli. Preobilje informacija. Internet.
Način rada: Kompiuterska prezentacija modela i objašnjenje pojmova. (ass) Razgovor o temi. Zaključci.	Cilj: povezati ovaj složeniji model komuniciranja sa trendovima u novinarstvu (odabir informacije, promena uloge novinara, regulatori i cenzure).
Šesta nedelja:	Franc Vregov razvojni model. Autonomija sistema u odnosu na druge podsisteme u društvu. Medijsko tržište po Fransisu Balu. Dominacija novog medija i autonomija.
Način rada: Obrazloženje pojmova, razgovori i diskusija. Zaključci.	Cilj: pokazati da IKS nije imun na uticaje društvenih podsistema, ali i da Vregov model zagovara autonomnost svakog sistema.
Sedma nedelja:	Funkcionalno komuniciranje. Empatija i komunikator. Publika i potrebe u komunikacijskom procesu. Načini ostvarivanja povratne sprege. Centri i agencije za ispitivanje javnog mnjenja. Uticaj sadržajem na kulturni nivo. Mandarini i trgovci po Fransisu Balu.
Način rada: Obrazloženje pojmova, razgovori i diskusija. Zaključci.	Cilj: Ukazati na pluralitet država i društvenih interesa i značaj društvene kontrole unutar IKS.
Osma nedelja:	Agensi u informaciono-komunikacionom sistemu. Država

Način rada: Grupni rad: simulacija briefinga.	kao agens. Off the record, on the record, briefing u novinarstvu. Odnos države i medija po Majkl Robinsonu.
Deveta nedelja:	Cilj: pokazati značaj države u IKS, ali i postojanje različitih obrazaca u odnosu država i mediji.
Način rada: Panel rad i diskusija grupa o fenomenima i procesima teme.	Država i štampa. Razvoj štampe. Moderna štampa, vrste i vlasništvo. Razlike u informaciji u štampi i u el. medijima. Državne regule u oblasti štampe i izdavaštva. Direktna i indirektna pomoć države. Proces diverzifikacije. Procesi koncentracije, centralizacije i akvizicije po Hermanu i Mekčesnju.
	Cilj: pokazati nove globalne trendove u oblasti državnog regulisanja rada štampanih medija.
Deseta nedelja:	Država i elektronski mediji. Elatizacija elektronskih medija. Komercijalizacija el. medija. Javni i komercijalni emiteri. Džoint vaučeri. Piraterija, licenca, autorska prava. Digitalizacija el. medija.
Način rada: kompjuterska prezentacija, razgovor, pitanja, diskusija, zaključci.	Cilj: pokazati promene u svetskom IK sistemu.
Jedanaesta nedelja:	Političke partije i mediji. Medijatizovana demokratija.
Način rada: simulacija predizbornih predstavljanja.	Političke partije i štampa. Fenomeni polaganja kaucije, takse na štampu u 17. veku...obavezni pečat...) Političke partije i elektronski mediji. Pseudo events. Uticaj na predstave javnosti o događaju (spin doktor i spin patrol). Votsova spinovanja.
	Cilj: Pokazati da su političke partije rano shvatile značaj štampe i upoznati grupu s poltičkim veštinama partija danas u procesu javnog nastupanja i komuniciranja.
Dvanesta nedelja:	1. Društvene grupe. Vlasnici kapitala, oglašivači. Manjine u medijima i mediji manjina
Način rada: Obrazloženje pojmova, razgovori i diskusija. Zaključci.	2. Profesionalne grupe komunikatora. Cilj: pokazati aktivnu ulogu vlasnika kapitala , oglašivača, manjina i profesionalnih grupa u IKS-u – istorijski i aktuelni aspekti.
Trinaesta nedelja:	Svetske religije i IKS. komunikacioni aspekti, zakonodavna regulativa.
Način rada: razgovori, pitanja, diskusija, zaključci.	Cilj: upoznati različitu teoriju i praksu u odnosima svetskih religija prema medijima i IKS.
Četrnaesta nedelja:	Primajući podsistem IKS: masa, publika, javnost. Pregled shvatanja pojedinačnih fenomena i osnovne društvene funkcije.
Način rada: kompjuterska prezentacija, razgovor pitanja, diskusija, zaključci.	Cilj: Upoznati se s neinstitucionalizovanim društvenim grupama i značajem koji imaju u IKS- u

УНИВЕРЗИТЕТ ПАЛЕ

Филозофски факултет

Студиј журналистике

Датум: академска 2007/2008. година

Припремила: др Татјана Тапавички Дуроњић, доцент

ИСПИТНА ПИТАЊА

Предмет: Системи информисања

1. Појам информација
2. Однос информације и податка
3. Информација и комуникација
4. Коришћење информација у систему информација
5. Феномен вишка информација (преобиле информација)
6. Претпоставке функционисања информационо-комуникационог система
7. Настајак ИКС-а
8. Предмет изучавања информационо-комуникационог система
9. Дефинисање појма ИКС-а
10. Модели ИКС-а
11. Шенон-Виверов модел комуникационог процеса
12. Џон Вивијанов концентрични модел масовног комуницирања
13. Системски развојни модел (Франц Врег)
14. Детерминанте ИКС-а
15. Држава као агенс ИКС: (из перспективе законодавца)
16. Држава као извор информација
17. Држава и штампани медији
18. Држава и електронски медији
19. Радио пиратерија у јавном комуникативном простору
20. Држава као субјект у међународном комуницирању
21. Процеси регулације и дерегулације електронских медија
22. Политичке партије као агенси ИКС
23. Политичке партије и штампа
24. Политичке партије и електронски медији
25. Феномен спин доктора и спиновања
26. Друштвене групе као агенси ИКС
27. Власници капитала у ИКС-у
28. Оглашивачи у ИКС-у
29. Религијске организације као агенси ИКС-а
30. Православна црква и медији
31. Католичка цркве и медији
32. Протестантизам и медији
33. Ислам и медији

34. Мањине у ИКС-у
35. Мањине у медијима
36. Медији мањина
37. Професионалне групе комуникатора
38. Новинари као професионална група
39. Тржишна комуникација – адвертајзинг
40. Агенције за односе с јавношћу
41. Рекламне агенције
42. Деонтологија медија и масовно комуницирање
43. Примајући подсистем ИКС-а
44. Маса и ИКС
45. Публика и ИКС
46. Јавност и ИКС
47. Функције ИКС (Харолд Ласвел)
48. Феномен мејнстриминга у медијима (омнибус вести).
49. Изведене функције ИКС-а
50. Мултимедијалност и мултиканална сензибилност
51. Интеративност и грађанско новинарство
52. Нови медији и масовно комуницирање
53. Интернет и комуникација
54. Интернет као медиј
55. Сајбер простор и јавна сфера

Обавезна литература:

- Мирољуб Радојковић, Бранимир Стојковић, (2004) *Информационо-комуникациони систем*, Слио, Београд.
- Ив Франсоа Ле Коадвик, (2005) *Наука о информацијама*, Слио, Београд.
- Татјана Тапавички Дуроњић (2006), *Интернет и комуникација, медијска синергија постмедија*, Завод за уџбенике и наставна средства Источно Сарајево, Источно Сарајево.

Допунска литература:

- Херман/Мекчесни, (2005) *Глобални медији*, Слио, Београд.
- Франсис Бал, (1997) *Моћ медија*, Слио, Београд.

ОДСЈЕК ЗА ЖУРНАЛИСТИКУ

РЕТОРИКА

V и VI семестар

НАСТАВНИ ПЛАН

Укупно часова:

а) годишње: предавања 60, вјежбе 30 и консултације 30;

б) по семестрима:	п.	вј.	к.
V семестар	30	15	15
VI семестар	30	15	15;

в) седмично: V семестар VI семестар

п.	вј.	к.	п.	вј.	к.
2	1	1	2	1	1

ЗАДАЦИ:

- упознати студенте са основама реторике и особинама, законитостима и нормама савременог говорништва;
- оспособити студенте да успјешно примјењују стечена знања из теорије реторике у своме језичком изражавању

ОБЛИЦИ НАУЧНО-НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Задачи наставе реторике реализују се на часовима предавања, вјежби и консултација те праћењем и евидентирањем напредовања студената.

НАСТАВНИ САДРЖАЈИ (ПРЕДАВАЊА И ВЈЕЖБЕ)

УВОД У РЕТОРИКУ

- 1) Предмет, задаци и дефиниције реторике.
- 2) Развој реторике.
- 3) Говорништво између вјештине, умјетности и науке.
- 4) Говорништво као предмет проучавања.
- 5) Помоћне науке реторици:
 - а) језичке науке (фонетика, фонологија, лексикологија, морфологија, синтакса),
 - б) стилистика,
 - в) логика,
 - г) психологија,
 - д) естетика,
 - ђ) етика и др.

ГОВОР, ЈЕЗИК И КОМУНИКАЦИЈА

- 1) Говор.
- 2) Говор и језик.
- 3) Језик.
- 4) Језик и комуникација.
- 5) Говорни и писани језик.

ГОВОРНА КУЛТУРА

- 1) Појам.
- 2) Лингвистичка, естетска и социјална природа говорне културе.
- 3) Особине култивисаног говора.

ОСОБИНЕ ЈАВНОГ ГОВОРЕЊА (ГОВОРНИШТВА)

- 1) Особине античке ораторске умјетности према Цицерону.
- 2) Особине савременог јавног говорења.

ЧИНИОЦИ ЈАВНОГ ГОВОРЕЊА

- 1) Б е с ј е д а (говор) :
 - а) тема,
 - б) циљ,
 - в) облик,
 - г) композиција,
 - д) стил,
 - ђ) језик.
- 2) Г о в о р н и к и :
 - а) физичке особине (изглед, глас, гестови),
 - б) духовне особине (знање, elokвенција, интелигенција, меморија, импровизација и имагинација),
 - в) моралне особине,
 - г) трема и страх (реторички шумови).
- 3) С л у ш а о ц и :
 - а) појам,
 - б) врсте слушалаца,
 - в) масовни аудиторијум (маса),
 - г) изабрани аудиторијум.

ПРИПРЕМА И ОСТВАРИВАЊЕ БЕСЈЕДЕ (ГОВОРА)

- 1) П р е т к о м у н и к а т и в н а ф а з а :
 - а) избор, циљ и облик теме бесједи,
 - б) прикупљање и класификација података за бесједу,

- в) концепт бесједе,
 - г) памћење припремљене бесједе.
- 2) К о м у н и к а т и в н а ф а з а :
- а) акустичка страна - дикција (интонација, темпо, ритам пауза),
 - б) визуелна страна.

ВРСТЕ БЕСЈЕДА СА ПРИМЈЕРИМА

- 1) Пригодни говори.
- 2) Политички говори.
- 3) Војни или ратни говори.
- 4) Судски говори.
- 5) Црквени говори.
- 6) Научни говори.
- 7) Педагошки говори.

КОНСУЛТАЦИЈЕ

На часовима консултација наставник објашњава студентима пређено градиво које нису схватили, одговара на питања студената и провјерава њихова знања.

ЛИТЕРАТУРА

(обавезна и остала)

— Аристотел:	О ПЕСНИЧКОЈ УМЕТНОСТИ, Београд, 1966.
Велић:	О ЈЕЗИЧКОЈ ПРИРОДИ И ЈЕЗИЧКОМ РАЗВИТКУ, Београд, 1968.
Ј. Воцлер:	Реторика. ОПШТА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE, том I, Београд, 1971.
С. Васић:	ВЕШТИНА ГОВОРЕЊА, Београд, 1980.
В. В. Виоградов:	СТИЛИСТИКА И ПОЕТИКА, Београд, 1966.
П. Гиро:	СТИЛИСТИКА, Сарајево, 1971.
Н. Губарина:	ЗВЈК И ПОКРЕТ У ЈЕЗИКУ, Загреб, 1952.
П. Дамјановић, М.	
Ђурић и други:	БЕСЕДЕ. Избор из светског беседништва, Београд, 1967.
М. Дешић:	ИЗ СРПСКОХРВАТСКЕ ЛЕКСИКЕ, Никшић, 1990.
М. Дешић:	ПРАВОПИС СРПСКОХРВАТског ЈЕЗИКА ; приручник за школе, Земун - Никшић, 1994.
Р. Димитријевић:	ОСНОВИ ТЕОРИЈЕ ПИСМЕНОСТИ, Београд, 1962.

- Р. Димитријевић: ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ. Композиција, језик и стил, Београд, 1967.
- Б. Ворђевић: ГРАМАТИКА СРПСНОХРВАТСКЕ ДИКЦИЈЕ, Београд, 1984.
- М. Ђурић: ИСТОРИЈА ХЕЛЕНСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ, Београд, 1951.
- У. Еко: КУЛТУРА, ИНФОРМАЦИЈА, КОМУНИКАЦИЈА, Београд, 1973.
- В. Живановић, В. Ворђевић, С. Васић: ДИКЦИЈСКЕ ТЕМЕ, Београд, 1979.
- Д. Живковић: ТЕОРИЈА КЊИЖЕВНОСТИ СА ТЕОРИЈОМ ПИСМЕНОСТИ, Сарајево, 1964.
- И. Ивањи: ВЕШТИНА ГОВОРЕЊА, Нови Сад, 1953.
- П. Ивић, И. Клајн, М. Пешикан, В. Брборић: ЈЕЗИЧКИ ПРИРУЧНИК, Београд, 1991.
- Р. Јакобсон: ЛИНГВИСТИКА И ПОЕТИКА, Београд, 1960.
- ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЊИЖЕВНИ ЛЕКСИКОН, Нови Сад, 1971.
- Д. Карнеги: ПСИХОЛОГИЈА УСПЈЕХА, III (Како стећи самопоуздање или савладати вјештину говорења), Загреб, 1990.
- М. Ф. Квицтилијан: ОБРАЗОВАЊЕ ГОВОРНИКА, Сарајево, 1967.
- В. Крстић: О КУЛТУРИ ГОВОРА, Београд, 1979.
- Ф. Лешић: ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНО ДЈЕЛО, Загреб, 1971.
- Т. Маретић: ГРАМАТИКА И СТИЛИСТИКА ХРВАТскоГ ИЛИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Загреб, 1963.
- А. Мартине: ЈЕЗИК И ФУНКЦИЈА, Сарајево, 1973.
- В. Милићевић: НАСТАВА КУЛТУРЕ ИЗРАЖАВАЊА, Сарајево, 1976.
- Н. Mitterand: Стилистика. ОПШТА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА LAROUSSE, том I, 1974.
- О. Недовић: ГОВОРНА КУЛТУРА, Београд, 19773
- В. Нушић: РЕТОРИКА, Београд, 1934.
- М. Павловић: ПРОБЛЕМИ ЕТИЛИСТИКЕ, Београд, 1969.
- С. Перовић: РЕТОРИКА, Ниш, 1975.
- М. Пешикан, Ј. Ерковић, М. Пижурица: ПРАВОПИС СРПСКОГ ЈЕЗИКА, Нови Сад, 1994.
- М. Плеовић: РЕЖИЈА И ГЛУМА, Цетиње, 1953.

- С. Поповић: ВЕСЕДНИШТВО У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ, Београд 1982.
- К. Пранић: ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНО ДЈЕЛО, Загреб, 1973.
- М. Ружић: ОСНОВИ КУЛТУРЕ ГОВОРА, Београд, 1978.
- В. Савић: ГОВОРНА КУЛТУРА СА РЕТОРИКОМ, Бијељина, 1996.
- В. Савић: ЛЕКСИКА И ЛЕКСИКА У УПОТРЕБИ. Практикум, Бијељина, 2000.
- В. Савић: УВОЂЕЊЕ У ТЕХНИКУ ПИСАЊА, Српско Сарајево, 1998.
- З. С. Сарамандић: ВЕСЕЦЕ. Најлепши говори на светског беседништва, избор текстова, Београд, 1993.
- И. Секулић: Говор и језик. САБРАНА ДЕЛА, књ. II, Нови Сад, 1966.
- Ф. де Сосир: ОПШТА ЛИНГВИСТИКА, Београд, 1968.
- С. Сперони: Дијалог у беседништву. ПОЕТИКА ХУМАНИЗМА И РЕНЕСАНСЕ, I књига, Београд, 1963.
- Љ. Тадић: РЕТОРИКА. Увод у вештину беседништва, Београд, 1995.
- С. Тежак: ГОВОРНЕ ВЈЕЖБЕ, Загреб, 1965.
- В. Тошовић: ФУНКЦИОНАЛНИ СТИЛОВИ, Сарајево, 1988.
- М. Ђорац: СТИЛИСТИКА СРПСКОХРВАТСКОГ КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА, Београд, 1975.
- РЕЧНИК КЊИЖЕВНИХ ТЕРМИНА, Београд, 1992.
- РЕЧНИК СРПСКОХРВАТСКОГ ЈЕЗИКА, Нови Сад, 1967-1976.

ОБЛИЦИ ПРАЋЕЊА РАДА И ПРОВЈЕРЕ ЗНАЊА

Наставник стално прати и евидентира студентово понашање наставе и учешће у њој: интересовање, разумијевање, познавање градива, активност на вјежбама, извршавање посебних задатака, коришћење литературе итд.

На крају шестог семестра полаже се завршни испит, који се састоји из писменог и усменог дијела. Њим је обухваћено градиво обрађено у току V и VI семестра.

У Вањој Луци, 15. октобра 2000. год.

МЕТОДОЛОГИЈА НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Семестри	V	VI
Часова	3 + 1	3 + 1

Увод

1. Појам, предмет и задаци методологије
2. Саставни дијелови методологије
3. Однос методологије према сродним научним дисциплинама
4. Извор методолошких сазнања
5. Појам, карактеристике и основна начела научног метода
6. Основни садржаји и саставни дијелови научног метода
7. Општа класификација метода
8. Епистемолошке основе науке (систематичност, објективност, прецизност, закон, објашњење, разумијевање)
9. Осврт на историјат и савремене теоријско-методолошке правце у друштвеним наукама
10. Могућности научног сазнања друштвених појава

Први дио

1. Језик, мишљење и предмети научног сазнања
 - а) Језик и семантика научног језика
 - б) Предмети научних теорија
 - в) Основни облици и принципи научног мишљења
2. Основне методе научног сазнања
 - а) Аналитичко-синтетичка метода
 - б) Метода апстракције и конкретизације
 - в) Метода генерализације и специјализације
 - г) Метода индукције
 - д) Метода дедукције
 - ђ) Метода класификације
 - е) Основне емпиријске методе сазнања
 - ж) Доказивање и оповргавање
3. Опште методе научног сазнања
 - а) Основне опште методе сазнања (дијалектичке, феноменолошке, позитивистичко-аналитичке и херменеутичке методе)
 - б) Општенаучне гносеолошке методе (метода моделовања, статистичка метода, аксиоматска метода, хипотетичко-дедуктивна метода, компаративна метода).

Други дио

1. Појам и врсте истраживања
 - а) Општи појам истраживања
 - б) Критеријуми класификације и врсте истраживања
 - в) Главне фазе процеса истраживања
2. Основи теорије пројектовања истраживања
 - а) Пројектовање као уводна фаза процеса истраживања
 - б) Појам, улога и функције пројеката истраживања
 - в) Саставни дијелови пројекта истраживања као научног и као оперативно-организацијског документа
 - г) Основни проблеми пројектовања истраживања
3. Принципи и начини прикупљања података
 - а) Извори података и критеријуми њиховог вредновања
 - б) Класификација извора података
 - в) Општи преглед метода, техника и поступака истраживања
 - г) Проблеми и принципи избора метода, техника и поступака истраживања
 - д) основни начини прикупљања података (испитивање, посматрање, експеримент)
 - ђ) Оперативне методе прикупљања података
4. Класификација и обрада података
 - а) Појам и главне фазе процеса класификације и обраде података добивених истраживањем
 - б) Логичка и техничка контрола података
 - в) Класификација обиљежја података према њиховим својствима
 - г) Функција круцијалног својства
 - д) Улога «репера» и контролних питања
 - ђ) Обрада и исказивање података
 - е) Статистички поступци обраде података
 - ж) Проблеми класификација и обраде података
5. Анализа, синтеза и интерпретација
 - а) Примјена принципа аналитичко-синтетичке методе
 - б) Конципирање и планирање анализе
 - в) Оцјена података
 - г) Избор и примјена аналитичког поступка – техника анализе
 - д) Проблеми класификације хипотеза
 - ђ) Принципи и поступак компаративне анализе
 - е) Провјере теоријске и практичне основаности истраживања
6. Саопштење резултата истраживања и њихова примјена у пракси
 - а) Закључивање о појави и изради извјештаја о истраживању и резултатима истраживања
 - б) Садржај и врсте извјештаја
 - в) Услови, претпоставке и проблеми примјене и коришћења резултата истраживања
7. Савремени теоријско-методолошки проблеми истраживања

ЛИТЕРАТУРА

А) Обавезна литература

1. Славомир Милосављевић, Иван Радосављевић: *Реторијум из методологије друштвених истраживања*
2. Богдан Шешпић: *Основи методологије друштвених наука*
3. Војин Милић: *Социолошки метод*
4. Славомир Милосављевић: *Истраживање политичких појава*

Б) Препоручена литература:

1. Мирослав Печујлић: *Методологија друштвених наука*
2. Марија Богдановић: *Методолошке студије*
3. В. Гуд, П. Хет: *Метод социјалног истраживања*
4. Мозер Ц. А.: *Методи анкетирања у истраживању друштвених појава*
5. Gian-Antonio-Gilli: *Како се истражује*
6. Богољуб Пејчић: *Методологија емпиријског научног истраживања*
7. Богдан Шешпић: *Опита методологија*
8. Богдан Шешпић: *Логика*
9. Јован Аранђеловић: *Улога индукције у научном истраживању*
10. Гордана Вуксановић: *На путу до куће*
11. Буро Шупњић: *Методологија*
12. Станиша Новаковић: *Увод у општу методологију и историја методолошке мисли*
13. Станиша Новаковић: *Хипотезе и сазнање*
14. Руди Супек: *Испитивање јавног мњења*
15. Карл Попер: *Логика научног открића*
16. Karl r. Popper: *The Poverty of Historicism*
17. F. S. C. Nortrop: *The logic of Science and the Humanities*
18. Филип Шуковић: *Истраживање социјалних односа у организацијама удруженог рада*
19. Макс Вебер: *Методологија друштвених наука*
20. Војин Милић: *Друштвена структура и покретљивост Југославије*

СОЦИОЛОГИЈА САВРЕМЕНОГ ДРУШТВА

Семестри V VI
Часова 3+1 3+1

1. Промјене и развој друштва
2. Политичко обликовање савременог друштва
3. Наука о друштву у модерном добу
4. Друштвени конфликти у савременом друштву
уочавање интереса и употреба, омогућавање друштвених потреба,
интеграција и дезинтеграција у савременом друштву
5. Модернизација у савременом друштву
губитак слободе, модерност кроз отвореност кроз опције, социологија и
модерност, постмодерност
6. Социјални покрети у савременом друштву
subjekti pokreta, programi pokreta, težnja za društvenim promjenama,
ideologija, socijalni pokret и организација
7. Принципи одговорности у модерном друштву
vrste odgovornosti, криза одговорне владе и одговорног друштва
8. Настанак, појам и типови политичких партија
настанак и појам политичких партија, мјесто и улога политичких партија у
савременом друштву
9. Људска права и слободе у савременом друштву
документи који обавезују савремена друштва, конвенције и правни извори у
савременим друштвима везани за људска права и слободе
10. Цивилно друштво
Хегел и Маркс о цивилном друштву, савремени концепт о цивилном
друштву
11. Конституционализам
појам и значај конституционализма, конституци-онализам у држави и
савременом друштву
12. Традиционализам у савременим друштвима
13. Државност, национализам и демократизација
државност, суверенитет, предуслов демократије, мултинационалне државе и
демократизација
14. Национализам
етничке заједнице, нација и национализам, шовинизам
15. Либерализам
либерална хегемоника, политички либерализам
16. Демократска транзиција
друштва у транзицији, транзиција и демократизација
17. Социјални покрети у савременим друштвима
појам покрета, subjekti pokreta, težnja за друштвеном промјеном,
ideologija, socijalni pokreti и организација

18. Елите у савременом друштву
појам елита, сукоби унутар елита друштва у транзицији
19. Медији у савременом друштву
медији, јавно мњење, јавност и јавно мњење
20. Политичке партије у савременом друштву
појам партија – странка, настанак политичких партија и типови политичких партија
21. Глобална реконструкција савременог друштва
глобални друштвени процеси, глобализација
22. Моћ у савременом друштву
улога моћи, врсте моћи, власт и моћ
23. Друштвена покретљивост
појам и врсте, социјална покретљивост, миграције
24. Друштвене установе и организације
25. Револуције и друштвене промјене
26. Преступничка понашања и злочини
друштво и злочини, социолошке теорије
27. Савремени облици угрожавања
информатичко ратовање, неокортички рат, терор, тероризам, безбедност
28. Социјално дјеловање и његове врсте
рад, социјална акција
29. Премисе новог свјетског поретка
свјетско друштво, свјетски поредак, интеграција и дезинтеграција
30. Савремени односи државе и друштва

ЛИТЕРАТУРА

1. др Радослав Ратковић, др Владан Петковић: Основи науке о друштву, Београд, 1994.
2. Мирослав Печуљић, Владимир Милић: Социологија, Завод за уџбенике, Београд, 1991.
3. Ентони Гиденс: Социологија, ЦИД, Подгорица, 1998.
4. Љубомир Годић: Наука о политици, Рад, Београд, 1988.
5. Макс Вебер: Привреда и друштво, Просвета, Београд, 1976.
6. Емил Диркем: О подјели друштвеног рада, Просвјета, Београд, 1989.
7. Татић, Подунавац: Политички систем, теорија и принципи, ХБС, Београд, 1997.
8. Жак Иржон: Људска права, Библиотека 20-ти век, Београд, 1998.
9. Ентони Гидент: Последице модерности, Филип Вишњић, Београд, 1998.
10. Владимир Гоати: Савремене политичке партије, Београд, 1984.

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
- Одсек за новинарство -

Наставни програм предмета МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

Зимски семестар (наставу изводи проф. др Иво Висковић)

1. Предмет и природа науке о међународним односима
2. Развој науке о међународним односима
3. Теоријски правци („школе“) у изучавању међународних односа
 - а) реализам и неореализам
 - б) либерализам и неолиберализам
 - в) конструктивистички концепти
4. Субјекти међународних односа
 - а) појам и врсте субјеката
 - б) државе као субјекти међународних односа
 - в) недржавни субјекти међународних односа
 - г) невладине организације у међународним односима
5. Чиниоци у међународним односима
 - а) геополитика
 - б) војна моћ
 - в) економски услови
 - г) држава и њено политичко уређење
6. Спољна политика
 - а) циљеви у спољној политици
 - б) средства спољне политике
 - в) стварање спољне политике
7. Економски аспекти међународних односа
 - а) историјски корени односа Север : Југ
 - б) може ли „глобални Југ“ превазићи своју заосталост
8. Демографски проблеми савременог света
 - а) проблеми становништва у савременом свету
 - б) пандемије као претња човечанству
9. Екологија (екополитика) и међународни односи
10. Људска права и међународни односи

Обавезна литература:

1. Војин Димитријевић – Радослав Стојановић „МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ“, „Службени лист СРЈ“, Београд, 1996, стр. 7-31, 83-141 и 255-357
2. Чарлс В. Кегли – Јуџин Р. Виткоф „СВЕТСКА ПОЛИТИКА – Тренд и трансформација“, Центар за студије ЈИЕ и др., Београд, 2004, стр. 75-113, 120-155, (223-280), 294-340, 355-387 и 518-570

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

Семестри	V	VI
Часова	2 + 1	2 + 1

1. ЦИЉ И ЗАДАЦИ НАСТАВНО-НАУЧНОГ ПРОЦЕСА

Циљ и задаци наставно-научног процеса предмет «Међународни односи» су: а) да студенти овладају теоријским знањима о међународним односима, б) да се оспособе да самостално закључују о питањима сазнајних поставки различитог карактера који би омогућили да самостално могу да се упусте у научно-истраживачки рад и да обављају мање истраживачке пројекте.

2. ПРОГРАМ ПРЕДАВАЊА

1. Предмет и природа науке о међународним односима
2. Развој науке међународним односима
3. Школе у науци о међународним односима
4. Метод науке о међународним односима

Глава II

Субјекти међународног односа

1. Појам и врсте
2. Национални субјекти међународних односа
3. Међународни субјекти међународних односа
4. Транснационални субјекти међународних односа

Глава III

Чиниоци у међународним односима

1. Свјетско тржиште
2. Нација
3. Технологија
4. Војна стратегија
5. Међународно право и морал

Глава IV

Спољна политика

1. Појам спољне политике
2. Спољно-политички одлучиоци
3. Спољно-политичке одлуке
4. Дефинисање спољне политике
5. Спољно-политички циљеви

6. Вриједности
7. Опште човјечанске вриједности
8. Специфичне вриједности
9. Врсте спољно-политичких циљева
10. Спољно-политичка средства, појам и врсте

Глава V

Форме односа у међународној заједници

1. Међународна заједница
2. Односи снага у међународној заједници
3. Колективна безбједност
4. Свјетска влада, свјетска држава

ПРОГРАМ ВЈЕЖБИ

1. Анализа литературе која се односи на педагошке програмске садржаје
2. Израда истраживачких пројеката
3. Примјена пригодног истраживања у професионалне новинарске сврхе

ИСПИТ

Испит из међународних односа полаже се после шестог семестра. Састоји се од усменог дијела. На испиту студенти одговарају на питања теоријског карактера

ЛИТЕРАТУРА

Обавезна литература:

1. Радослав Стојановић, Војин Димитријевић, Међународни односи, издање Службени лист СРЈ Београд, 1989.
2. Љубивоје Аћимовић, Наука о међународним односима, Научна књига, Београд, 1989.
3. Основе теорије о међународним односима и спољне политике, Загреб, Школска књига, 1989.
4. Др Филип Турчиновић, Економске интеграције и трговински блокови, Београд, 2000.
5. JW Burton, International Realations, Cambridge University Press.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
 УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
 БЕОГРАД

ПРЕМЈЕНО: 10. 10. 2001.			
Опш. јед.	Бр. пр.	Правил.	Свесност
01	10/10	1	

NASTAVNI PROGRAM ZA PREDMET
"NOVINARSTVO U ŠTAMPI" V i VI semestar
 (0 + 2) ukupno 60 časova vežbi

Nastavu izvodi mentor:
 asist. mr Veselin Kljajić

Smcr: Novinarsko-komunikološki

P R O G R A M

- Istorijat - nastanak i razvoj štampe u svetu (Velika Britanija, SAD, Nemačka, Francuska...).
- Istorija štampe kod nas,
- Masovna štampa - vrste i podcele,
- Specifičnosti dnevne i periodične štampe,
- Radna sredina i organizacija redakcija
 - a) Organizacija novinsko-izdavačkog preduzeća, redakcije, dopisništva; uređivačka politika, kolegijum i programski savet,
 - b) Novinarski deo rada. Podela posla u timskom radu, funkcije u redakciji: urednici, autori, saradnici, tehnički urednici, lektori, korektori... Pravila ponašanja u timovima, planiranje - dnevno, nedeljno...
 - c) Izdavanje u štampi, dokumentacija, istraživači; faze u realizaciji tekstova; etape u realizaciji konačnog žurnalističkog produkta.
- Novinarski profili, specifičnost izraza, tehnologija
 - a) Način izražavanja u štampi u zavisnosti od tipa izdanja i sadržaja - specifičnost medija
 - b) Novinari i kontakti; tehnička sredstva u štampi
- Izvori informacija, stručne službe, arhive, dokumentacija, internet...
- Psihologija odnosa - kontakti
- Embargo, demanti, ispravka
- Zakon o javnom informisanju (novi) deo koji se odnosi na štampu
- Forme novinarskog izražavanja
- Faktografija
- Analitički oblici novinarskog izražavanja
- Vest - naglasak na interpretaciji
- Izveštaj - naglasak na analitičkom izveštaju
- Specifičnosti izveštavanja (KZN), skupštinsko, ratno, sportske manifestacije..
- Tematski intervjui (pripreme i način realizacije)
- Reportaža
- Fotografija i njen značaj za savremeno novinarstvo
- Komentar (vrste, pristup, stav, teza i antiteza)
- Članak

- Analiza najznačajnijih domaćih i svetskih dnevnih listova (konceptija, struktura, sadržaj, žanrovska zastupljenost...) i komparativna analiza
- Analiza najznačajnijih domaćih i svetskih News Magazin-a - komparacija
- Tabloidi (senzacionalizam, šund, kič)

- distribucija):
- Novinar i reklama ("PR", marketing, advertajzing, specifikum političkog marketinga)
 - Novinar ili presenter
 - Novinar i manipulacija (dvosmerna komunikacija)

NAPOMENE: Mentorska nastava ima praktično obeležje. Studenti rade sa mentorom i gostima - saradnicima u laboratorijskim - simuliranim uslovima (FPN), ali i u redakcijama listova. Predviđeno je gostovanje najbarije 12 predavača specijalista iz posebni oblasti ovog programa, kao i kolektivna poseta najmanje jednom dnevnom listu i jednom News Magazin. Studenti od prvog časa pišu tekstove (Zanrovi) od vesti do članka - na temu koju istražuju u tom periodu. Akcenat je na istraživaškom - interpretativnom novinarstvu. Pisani radovi su obavezan preduslov za izlazak na ispit. U okviru nastave studenti po grupama (najviše do pet) ili pojedinačno rade seminarske radove - komperativna analiza domaće i svetske dnevne i periodične štampe. Seminar se posebno ocenjuju. Preduslov za izlazak na ispit je i obavezna dimenzija: ...

LITERATURA:

- Pjer Alber - Istorija štampe, Plato, Beograd, 1999.
- Dva veka srpskog novinarstva, Monografija, Institut za novinarstvo, Beograd, 1992.
- Savremeno novinarstvo - Zbornik, Čigoja, Beograd, 1998.
- Skripta iz predmeta Novinarstvo u štampi - u pripremi
- Frensis Bal - Moć medija, Clio, Beograd, 1996.
- Denis Mek Kvejl - Stari kontinent - novi mediji, Nova, Beograd, 1995.
- Džon Kin - Mediji i demokratija, Filip Višnjić, Beograd, 1995.
- Miodrag Ilić - Medijske imperije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1997.
- Thomas Peterson, Bad News Bad Governance, The Media and Politics, Sage Peridical Press, Thousand Oaks, London, New Delhi, 1996.
- Leiss, W., Kline, S. and S. Jhatly, Social Communication in Advertising, Routledge, 1990.

Napomena: Obzirom na najavljena izdanja za 2001. godinu literatura može biti proširena.

asist. mr Veselin Kljajić

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA

Program rada za predmet Radio novinarstvo
(Novinarski smer, treća godina) semestar (V i VI)

Mentor: mr Rade Veljanovski

- Kratka istorija radija (u svetu i kod nas)
- Radio kao medij / novinarstvo na radiju
- Novinarski žanrovi na radiju
- Vest (izvori, priprema, saopštavanje)
- Izveštaj (dogadaj, priprema, uklanjanje, montaža)
- Reportaži (povod, dogadaj, rad na terenu, selekcija materijala, priprema, tekst, montaža)
- Radio-klasični (izbor teme, faktografija, snimci, tekst, montaža)
- Intervju (snimci, studija, snimci van studija, izivo)
- Komentar (izbor teme, faktografija, tekst)
- Anketa (izbor teme, pitanja, sagovornici, snimanje, montaža)
- Ostali žanrovi (izjava, zapisi, tonska beleška)
- Montaža (klasična montaža, kompjuterska montaža, samostalna montaža)
- Tehnika i njena upotreba (telefon, magnetofon, kasetofon, MD snimač)
- Emisije na radiju (informativne emisije)
- Voditelji i mediji (informativne emisije)
- Emisija vesti (priprema, selekcija, uređivanje, saopštavanje)
- Emisija uže društvo (struktura, priprema, selekcija, uređivanje, generalna najava, neposredna najava, realizacija)
- Klasična informativna emisija - dnevna, nedeljna (izbor tema, dogovor sa saradnicima, snimci, faktografija, montaža, uređivanje, realizacija)
- Akcione emisija - dnevna, nedeljna (izbor teme, faktografija, snimci, sagovornici, realizacija)
- Radio-reporter (direktna uključanja kraća, duža)
- Radio-reporter - direktan prenos (vrsta događaja, reportersko mesto, saradnja sa tehnikom pripreme, realizacija)
- Fonoteka - tonska dokumentacija
- Muzika kao dodatak informativnim sadržajima
- Organizacija redakcije (desk, rubrike, emisije kao rubrike, pomoćne službe)
- Vrste radio programa (javni servis, privatni radio, radio civilnog društva, radio lokalnih zajednica)
- Savremeni radio - budućnost radija (kompjuteri, sateliti, digitalizacija)

Najveći deo programa biće realizovan u studijima, a deo u slušaonicama Fakulteta političkih nauka. Studenti će biti u prilici da se upoznaju sa tehnologijom radijskog novinarstva od prvih koraka do finalnih proizvoda. Snimci i ostali radovi studenata biće vrednovani i na ispitu iz ovog predmeta.

LITERATURA:

1. Martin Šingler, Sindi Viringa: RADIO, Beograd, Clio, 2000.
2. Dubravka Valić Nedeljković: PRAKTIKUM NOVINARSTVA, Beograd, "Privredni pregled", 2000.
3. Malcolm F. Maleu: PRIRUČNIK ZA NOVINARE, Podgorica, CID, 1995.

Предмет: **Журналистика 1 - Штампа**

Наставник: Проф. др Неда Тодоровић

Асистент: Мр Ђорђе Вуковић

Број семестара: 2

Циљеви: Штампа (уз Радио у оквиру Журналистика 1) један је од оних стручних предмета на додипломском студију који студентима омогућава да практичним радом савладају елементарна знања о савременом новинарству у дневним и периодичним новина. Акцент је на оспособљавању студената за редакцијски рад, савладавање различитих жуналистичких форми својствених штампаним медијима, усвајање етичких стандарда објективности, заузимање и његовање критичког става, разумијевање новинарске интерпретације и аналитике, медијских слобода и одговорности новинара.

Начин рада: Настава се одвија у двосеместралном циклусу, уз групни и индивидуални рад студената и предавача. Поред редовних консултација, предвиђено је и да се уприличе дебате и дискусије о актуелним темама, излагање реферата по договореним темама, писање семинарских радова, писмених колоквијума. Студенти ће имати могућност да се упознају са радом локалних новина и да угосте новинаре који би на вјежбама активно учествовали као излагачи и сабесједници.

Оцјењивање: Закључна оцјена из предмета подразумијева вредновање континуираног рада и залагања студената. Редовним и активним присуством на часовима студенти могу обезбиједити бодове вриједне 10 % коначне оцјене, писањем практичних радова/новинских текстова 30%, излагањем реферата о изабраној теми 10 %, колоквијума 20 %, а на крају одслушаног семестра обавеза је и израда семинарског рада од 15-20 страница уз коришћење референтне литературе за неопходних 30 % бодова. Додатну валоризацију могуће је обавити и у договору са предметним наставником.

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ:

- 1) **Новинарство у штампи - карактеристике и специфичности** (предности и недостаци штампе у односу на електронске медије)
- 2) **Савремени изазови принтаних медија** - појава on line новина, последице глобализације и комерцијализације медија с нагласком на

положај и друштвену улогу штампе, дневне и периодичне новине као актер у креирању и обликовању јавног мњења)

- 3) **Историјски развој штампе и штампарства** - у свијету и код нас
- 4) **Новинска редакција** (организација рада, подјела послова, сектори, радни амбијент: рубрике, најчешће грешке почетника, одговорност, притисци на новинаре)
- 5) **Дневна и периодична штампа** (новине, магазини, специјализована и жута штампа, ревије, часописи, таблоиди)
- 6) **Извори** (прикривени, дјелимично прикривени и откривени извори, изјаве, саопштења, административне службе, односи са јавношћу, конференције за штампу- информација, дезинформација, лаж - реклама, пропаганда, манипулација)
- 7) **Новинарска етика и положај штампе у правном систему** (професионални и етички кодекси, новинарска удружења и Вијеће за штампу, медијска слобода и злоупотреба слободе, цензура, аутоцензура, законски оквир слободног приступа информацијама и декриминализација клевете)
- 8) **Извјештавање у штампаним медијима** (писање вијести и извјештаја, облици и положај у новинама - интерпретација, контекст - козметика главе вијести, композиција, насловни блок - редактура)
- 9) **Типови лида** (резимирајући и специјални лидови)
- 10) **Интервју у штампи** (припрема, начин вођења и интерпретација разговора, постепени и директни интервју, ауторизација, исправка, ембарго - врсте интервјуа, анкете)
- 11) **Белатристички жанрови** (специфичности, врсте и положај у штампи - цртица, репортажа)
- 12) **Аналитички жанрови** (специфичности, врсте и положај у штампи, чланак, осврт, коментар и колумна)

Основна литература:

- 1) Андерсон, А. Д., Итјул, Д. Б. (2001). *Писање весити и извештавање за данашње медије*. Београд: Медиа центар.
- 2) Тодоровић, Н. (2002). *Инженерски истраживачко новинарство*. Београд: Чигоја.
- 3) Рајнвајн, Љ. (1988). *Стваралаштво новинара*. Београд: Научна књига

Допунска литература:

- 1) Години, Дј. (2002). *Историја новинарства*. Београд: Слио
- 2) Албер, П. (1998). *Историја штампе*. Београд: Плато, XX век.
- 3) Херман, Е., Мекчесни, Р. (2004). *Глобални медији*. Београд: Слио.
- 4) Стојнић, Б. (2006). *Штампа и штампарије у Бањалуци (до 1941)*. Бања Лука: Удружење архивских радника Републике Српске, Архив Републике Српске.
- 5) Недељковић, М. (2003). *Новинарство основи*, Београд: Центар за савремену журналистику

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

Семестри: I II
Часови: 2+0 2+0

УВОД

1. Географски простор. Српске земље. Балкан као шири простор српске историје. Географска средина и човек (по Ј.Цвијићу).
2. Древне културе на тлу Србије. Праисторијске културе, посебно Лепенски вир, Винча. Римско доба. Царски градови у Србији: Сирмиум, Нансус, Ромулана (Гамзиград).
3. Стари Словени: прапостојбина, начин живота, култура, митологија. Најстарији извештај о Словенима.

Први део

СРЕДЊОВЕКОВНА КУЛТУРА

I РАНИ СРЕДЊИ ВЕК

Сеоба на Балкан. Српске земље. Прва српска држава и њени владари (до кнеза Часлава): борба против бугарске превласти, династички сукоби. Примање Хришћанства рађање словенске књиге. Византијска реконквиста. Успон Дукље (XI в). Доба ранских великих жупана (XII в.). Почети уметности: утицаји истока и запада, два типа приквених грађевина: а) цркве с централном осномом, б) цркве с продуженом осномом. У оквиру првог типа издвајају се једнобродне цркве с куполом (Зета, Захумље). Почети сликарства. Најзначајнији споменици: Црква с Петра и Павла (или Петрова црква у Русу). Црква св. Михаила у Стону – особености њихове архитектуре и сликарства. Књижевност: стварање српске редакције старославенског. Прво дело: «Летопис поца Дукљанина» (на латинском). Најважнији књижевни и уметнички споменик: Мирослављево јеванђеље. Његове особености: обредна књига источне (православне) цркве, први споменик српске редакције старославенског, ћирилично писмо, минијатуре.

II ЗРЕЛИ СРЕДЊИ ВЕК: ДРЖАВА НЕМАЊИЋА (ОД 1171-1371. – 200 ГОДИНА)

1. Формирање српске политичке и културне индивидуалности. Стефан Немања и уједињење српских земаља. Стефан Првовенчани: Србија постаје краљевина. Свети Сава и стварање аутокефалне српске цркве. Законодавни рад св. Саве: Манастирски типичи. Законоправило (Номоканон) као темељ српског средњовековног права. Срби између Истока и Запада: доминација византијске културне оријентације, утицаји Запада. Преокрет у уметности.

- Почетак једне традиције: Немања као ктитор. Нови стил у грађењу манастира. Немањини манастири: Ђурђеви стубови, Студеница, Хиландар. Почетак српске медицине (Хиландарска болница). Студеница као један од врхова српске уметности: архитектура, рељефи и пластика, фреске. Жича као прво седиште архиепископије. Стварање оригиналне књижевности (Свети Сава и Стефан Првовенчани), жанрови: политичко житије, литургијска химнографија (службе српских светитеља), повеље као правни и књижевни споменици. Стварање политичке идеологије Србије: светитељски култови Немање и Саве. Свети Сава као главни национални светац и централна личност средњовековне културе.
2. Доба краља Милутина. Два краља, Драгутин и Милутин, и њихови међусобни односи. Србија у доба наследника Стефана Првовенчаног (Радослав, Владислав, Урош I). Стагнација у ширењу државе. Колебљивост у спољној политици, везе са Западом (краљица Јелена). Положај католика у Србији. Привредни напредак. Почетак рударства (долазак рудара Саса), ковање новца. Златно доба српског сликарства, монументални стил: Милешева, Храм св. апостола у Пећи, Морача, Солоћани (солоћанске фреске – врхунац средњовековног српског сликарства и један од врхунаца европског сликарства XIII в.). Успом књижевности: Доментијан и поезика светлости.
 3. Улога краљице Јелене. Јачање Србије. Освајање вардарске долине. Нова геополитичка оријентација. Непосредне везе с Цариградом. Милутин као краљ законодавац: новине у парничном поступку. Велико доба сакралног градитељства и сликарства (Богородица Љвешка, Свети Никита, нова црква у Хиландару. Краљева црква у Студеници, Мухугинице, Старо Нагоричино, Црква св. Петра у Бијелом Пољу, Грачаница и др.). Неративни стил у сликарству. Књижевност: Теодосије као најбољи средњовековни приповедач.
 4. Србија на врхунцу моћи. Доба Стефана Дечанског и цара Душана. Нова освајања. Победа над Бугарима (битка на Велбужду). Стефан Душан и освајање грчких земаља. Душан и Јован Кантакузин (цар узурпатор и писац). Проглашење царства и патријаршије и међународне последице тог чина. Законодавство: превођење грчких закона, Законик Стефана Душана. Стаденска и етничка слојевитост друштва. Град и жупа. Државно уређење. Улога сабора. Савладарство: краљ и «млади краљ» односно (после проглашења царства) цар и краљ. Византинизација државе и друштва (увођење византијских титула). Архитектура и сликарство: Високи Дечани (стил грађевине, рељефи, пластика, скулптуре, енциклопедиски карактер сликарства), архиепископске задужбине (Пећка патријаршија), племићке задужбине (Лесново и др. Књижевност: Архиепископ Данило II и његови настављачи.
 5. Деоба царства. Цар Урош. Сепаратизам у грчким земљама: Тесалија (цар Синиша) Сенокска област (царица Јелена, деспот Угљеша), вардарска Македонија (краљ Вукашин). Пораз на Марици и пад јужних области под турску власт (краљ Марко). Смрт цара Уроша и крај династије Немањића (1371).

III ПОЗНИ СРЕДЊИ ВЕК

1. Кнез Лазар и почетак обнове државе. Промене геополитичке оријентације: померање према северу, Моравска Србија. Стварање «шродичног» савеза против Турака. Косовска битка и њене последице. Културни напредак. Превод списа Псеудо-Дионисија Ареопагите. Непосредно учешће у култури византијског света. Исихастички покрет: светогорски исихастички круг. У доба кнеза Лазара Србија уочиште исихаста («Синаити»). Почетак моравске школе у уметности. Раваница и друге задужбине кнеза Лазара. Декоративни стил у сликарству.
2. Покосовска Србија. Вазални положај Србије према Турској. Промена после битке код Ангоре. Постанак деспотовине. Деспот Стефан и карактер његове политике. Културне акције: «исправљање превода», расавски правопис. Деспот Бурај и агонија Србије. Пад Смедерева. Уметност: продужетак моравске школе (Каленић, Ресави и др.). Фортификациска архитектура: Смедерево. Минијатуре: Миохиенски псалтир. Књижевност: списи о кнезу Лазару, почетак историографије (летописи, родослови), житија (Џамблак, Константин Философ). Стара српска музика (Стефан Србин и др.). Средњовековна медицина (Хиландарски кодекс). Ифемјина Похвала кнезу Лазару.
3. Култура средњовековне Босне. Развитак Босне од X века (после одвајања од Рашке) до пада под Турке. Династија Котроманића. Твртко I проглашава се за краља «Србљем и Босне». «Црква босанска». Народни карактер босанске уметности: Стећци. Књижевност: босански кодекси, народни језик, натпис на стећцима.
4. Доба српских деспота (1459-1537). Обнова деспотовине у Срему под суверенитетом угарског краља. «Српски» Бранковићи и други носиоци те титуле. Нова културна средишта. Оснивање манастира Крушедола и почетак фрушкогорског манастира. Књижевност: култни списи о «српским» Бранковићима и др. На југу, под Турцима, између Косова и Риле; Владислав Граматик и његови енциклопедијски зборници, Димитрије Кантакузин.
5. Црна Гора и старе српске штамарије. Црна гора (бивна Зета) у доба Црнојевића. Везе са Млетачком републиком. Нов геополитички положај: земља у унутрашњости, настапак Цетиња. Оснивање цетињске штамарије (1494). Пад под Турске. Венеција – центар старог српског штамарства: Божидар Вуковић и др. Краткотрајне штамарије по српским крајевима (Горажде, Милешева, Београд, Грачаница и др.). Крај старих српских штамарија (1638).

Други део

НАРОДНА КУЛТУРА

1. Српски народ под турском влашћу. Државно уређење Турске. Исламизација, оријентална култура и њен утицај. Последице турских освајања: померања језичких, етничких и цивилизацијских граница. Судбина српске цркве: стање после пада Смедерева, обнова Пећке патријаршије. Видови отпора: хајдучи, народни устаници, учешће у ратовима хришћанских држава против Турске, Војна Крајина. Културне прилике у доба турске власти. Поствизантијски стил у уметности. Настајак старе књижевности: патријарх Пајсије.
2. Народни живот и народна култура. Турска освајања и регенерација народне културе. Улога планинске унутрашњости, посебно динарског басена. «Динарски човек» у тумачењима Јована Цвијића и других научника. Патријархапо друштво: племе (у Црној Гори и Херцеговини), задруга, село. Породични живот празници и светковине. Хришћанска и паганска симболика. Народни обичаји. Народна религија: однос хришћанских и паганских елемената (схватања В. Чајкановића, Д. Бандића и др.). Народна ношња. Народна градитељство. Народна књижевност: обредна, митолошка, породична и љубавна лирика; јуначка епика као песничка, народна историја; народне приповетке; пословичка мудрост. Култ патријархапог човека у нашој књижевности и науци (Светозар Марковић, српски реалисти; српска етнолошка школа).

Трећи део

XVIII ВЕК: БАРОК И ПРОСВЕЋЕНОСТ

Почетак новог доба. Бечки рат (1683-1699) и учешће српског народа у борби хришћанских сила против Турске. Најважније последице: ослобођење Црне Горе и Велика сеоба.

1. Црна Гора после пада Црнојевића. Аутономија на сточарској основи. Ослобођење Црне Горе. Владика Данило и династија Петровић Његош. Црна Гора у XVIII веку. Између Млетака и Русије. Племска аутархија и владике. Епизода са Шћепаном Малом.
2. Велика сеоба (1690) и барокна култура. Срби у хабзбуршкој монархији: српске привилегије и карактер српске аутономије. Друштвене прилике. Улога цркве: карловачка митрополија. Стварање грађанске класе. Културне прилике: прелаз од поствизантијске на барокну културу. Везе с Русијом. Формирање руских школа. Архитектура: барокне прецрпавке старих манастира, мноштво цркава по градовима широм Угарске (седам цркава у Сент-Андреји), врхунац – саборна црква у Сремским Карловцима. Барокни стил у сликарству. Зачетници: Христифор

II ПЕРИОД ИЗМЕЂУ ДВА РАТА

Први светски рат и стварање Југославије. Сарајевски атентат и напад на Србију и Црну Гору. Рат се претвара у европски и светски. Велике победе у првој години рата. Катастрофа 1915. и повлачење преко Албаније. Политички и културни живот у изгнанству. Крф као средиште. Национални програм. Југословенски одбор и припреме за стварање заједничке државе. Солунски фронт и ослобођење. Стварање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца (од 1929: Југославије).

Политичке и економске прилике у Југославији. Њен неповољан међународни положај. Унутрашњи међунационални сукоби. Сукоб између Срба и Хрвата. Страначки правци. Личност краља Александра. Спољно-политичка оријентација у доба краља Александра и после његовог убиства. Напад сила особине на Југославију и њен слом.

Културне прилике. Заостала земља с великом бројем неписмених. Даљи развој високог школства и науке. Улога руске емиграције. Доминира и даље француски утицај. Утицај руске историјске културе.

Књижевност: динамичко раздобље, велики број покрета, стицова, мноштво листова и часописа. Проза: Иво Андрић, Вељко Петровић, Бранимир Ђосић. Поезија и поетска проза: Милош Црњански, Растко Петровић, Момчило Настасијевић. Есејистика: Исидора Секулић, Станислав Визнавер, Марко Ристић. Књижевна левица: надреалисти и социјални писци.

Уметност: уметничка удружења и групе: «Лада» (основана 1904). Удружење пријатеља уметности «Цвијета Зуриковић», Друштво ликовних уметника «Зограф» (неговане традиције, интересовање за средњовековне фреске).

Сликарство: утицај модерних праваца: импресионизам, експресионизам, кубизам, надреализам. Париз као главни центар. Доба великих сликара: Јован Бијелић, Петар Добровић, Сава Шумановић, Милан Коњовић, Мило Милуновић, Петар Лубарда, Стојан Арапић, Иван Радовић, Недељко Гвозденовић, Иван Табаковић, Пеђа Милосављевић.

Позориште: Наставак традиције великих глумаца (Жанка Стокић, Раша Плаовић и др.).

Почетак филма: Прва филмска представа (1896). Први сачувани филм: Крунисање краља Петра I (Венгези). Први домаћи филм: Карађорђе. Филмови снимљени између два рата: «Грешница без греха», «Невиност без заштите» и др. Прва домаћа филмска звезда: Ита Рина.

Музика. Оснивање Београдске опере и Београдске филхармоније. Допринос руских уметника емиграната. У музичком стварању: даљи развој националног

успон класицизма. Класицизам у сликарству: Арсен Теодоровић, Павел Бурковић, Константин Данил (бидермајерски класицизам), Никола Алексић, Катарина Ивановић, Урош Кнежевић (портрети устаничких првака).

Националне идеје и национални покрети. Период од 70-тих година XVIII века до 1848 – доба националног предородасловенских народа. Предисторија словенске идеје код јужних Словена: «словинство» у Далмацији у доба ренесансе и барока. Словенски препород код аустријских Словена: рађање славистике. Ново схватање националне заједнице код Срба (Доситеј, Вук, Његош). Вуков програмски чланак «Срби сви и свуда». Илиризам код Хрвата. Национални покрет и југословенство. Гарашаниново Начертаније (1844).

II ЕПОХА РОМАНТИЗМА

Европска револуција 1848. Аустрија и Мађари. Срби, Мађари и Беч. Српски покрет и Српска Војводина. Судбине Војводине после револуције. Уставобранитељи и стварање модерне државе. Законодавство.

Србија: Доба уставобранитеља и модернизовање државе. Кнез Михаило (његова друга владавина): ослобођење градова у Србији. Србија и идеја ослобођења и уједињења Јужних Словена. Културне установе: Државна штампарија; Лицеј и Велика школа; Друштво српске словесности, Српско учено друштво, Академија наука; Народни музеј; Народно позориште.

Црна Гора постаје кнежевина (кнез Данило и почетак владавине кнеза Николе), Законик кнеза Данила.

Романтизам и омладинско доба. Омладинска идеологија. Уједињена омладина. Романтичарска журналистика. Време позоришта: оснивање Српског народног позоришта (Нови Сад) и Народног позоришта (Београд). Романтизам у сликарству: од бидермајера ка романтизму – Павел Смић: зрели романтизам: Новак Радоњић, Стева Тодоровић, Бура Јакшић, Девојка у плавој, Портрет директора Тирића, Карађорђева смрт и др.); графика – Анастас Јовановић. Романтизам у књижевности: доба лирике (Радичевић, Змај, Јакшић, Костић). Позориште: оснивање сталних позоришта (Српско народно позориште у Новом Саду, Народно позориште у Београду), романтичарска глума (Топша Јовановић, Милка Гргурова и др.).

III ЕПОХА РЕАЛИЗМА

Апсолутизам Обреновића. Формирање политичких странака: либерална, напредњачка, социјалистички покрет (с.Марковић) и радикална странка. Источна криза (1875-1878), устанак у Херцеговини и др. крајевима, Берлински конгрес. Проширење Србије и Црне Горе и признања њихове независности. Босна и Херцеговина под управом Аустрије. Аустрофилска политика Србије.

Жефаровић (фреске манастира Бојани), Украјинац Јов Васиљевић (посредник). Зрели барок. Теодор Крачул (главно дело: иконе карловачке саборне цркве), Теодор Илић Чешљар, Јаков Орфелин, Никола Нешковић (први аутопортрет). Графика: Христифор Жефаровић («Стематографија»), Захарија Орфелин. Књижевност: Козачки (барокна драма), Јован Рајић и барокна историографија Захарија Орфелин (енциклопедијски дух).

3. Просвећеност. Генеза просветитељских идеја код Срба. Царске реформе 70-их година, посебно школска реформа и њен значај. Оснивање штампарије. Почетак западне оријентације. Улога Доситеја Обрадовића: Востаци Србије...! Почетак модерног школства, први педагози, почетак школске литературе. Даљи развој позоришта (театар Јоакима Вујића). Почетци журналистике (календари, часописи, листови). Рађање нове књижевности (роман, драма, поезија и др.).

Четврти део

XIX ВЕК

I ВУКОВО ДОБА: КЛАСИЦИЗАМ И НАРОДНА КУЛТУРА

Српска револуција и обнова српске државе. Узроци и предисторија Првог устанка. Ток Првог устанка. Односи с Русијом и Аустријом. Конституисање власти и државе. «Правитељствујући совјет». Карађорђе и војводе. Преустанничка култура и култура за време устанка. Улога српске интелигенције из Хабзбуршке монархије. Доситејев долазак у Србију. Оснивање Велике школе.

Други устанак и владавина кнеза Милоша. Хатишерифи и признање аутономије Србије. Абсолютизам кнеза Милоша. Борба за уставну монархију. (Сретењски устав, «гурски устав»). Абдикација кнеза Милоша. Прва владавина кнеза Михаила и његово протеривање.

Формирање црногорске државе. Улога владике Петра I: победе над Турцима и Французима, његов морални ауторитет, законодавни рад. Петар II (Његош): формирање органа државне власти. Културне установе: оснивање штампарије, оснивање школе, почетак школске литературе.

Класицизам и народна култура. Проширење културно активног простора у првој половини XIX века. Организовање културног живота: Матица српска. Журналистика: политички и књижевни листови. Српски летопис, алманаси. Двојство у култури: класицизам (настао у развијеној грађанској средини Срба у Угарској) и народна култура (Србија, Црна Гора, крајеви под Турском влашћу). У књижевности Вук Караџић (народна култура), Лукијан Мушички и његова школа (класицизам). Сима Милутиновић и Његош, Стерија. Уметност: у Србији до устанка понародњена варијанта поствизантијске уметности, брига о обнови манастира и цркава у доба Карађорђа и Милоша; на северу: потискивање барока и

Доба реализма и књижевности (реалистичка проза: Игњатовић, Глишић, Лазаревић, Матавуљ, Сремац, Домановић; поезија В. Илића) и уметности.

Реализам у сликарству. «Минхенски реализам»: Милош Тенковић, Ђорђе Крстић. Скулптура: Петар Убавкић. Академски реализам: а) у сликарству: Урош Предић и Паја Јовановић, б) у вајарству: Ђорђе Јовановић и Симеон Роксандић. Реализам у књижевности.

Национални стил у музици. Корнелије Станковић, Даворин Јенко, Јосиф Маринковић, Стеван Мокрањац (Руковети, Козар, Литургија).

Позориште: Нушић као писац и позоришни радник. Великани сцене: Милорад Гавриловић, Илија Станојевић, Пера Добриновић, Добрица Милутиновић.

Развитак српске науке (у XIX в.). Културне установе: Матица српска, Академија наука, Универзитет. Наука о језику: Вук Караџић, Тура Даничић, Стојан Новаковић, Љубомир Стојановић, Александар Белић. Етнологија: Тихомир Ђорђевић, Веселин Чајкановић. Историја: појава критичке школе (Иларијан Рзуварац, Љубомир Ковачевић); Слободан Јовановић (право, историја). Географија: Јован Цвијић. Природне науке: Јосиф Панчић, Јован Жујовић, Сима Лозанић, Милутин Миланковић. Математика: Михајло Петровић Алас и београдска математичка школа. Филозофија: Бранислав Петронијевић, Божидар Кнежевић. Српски научници у свету: Никола Тесла, Михајло Пупин.

Пети део

I ЕПОХА МОДЕРНЕ

Србија после мајског преврата (1903): Епоха краља Петра I и Николе Пашића доба демократије и парламентаризма. Црна Гора апсолутизам краља Николе, формирање политичких странака. Алексија Босне и Херцеговине. Југословенска национална омладина, посебно Млада Босна. Срби у Хрватској: хрватско-српска коалиција. Балкански ратови. Културна књижевност: епоха модерне. Нови заокрет према Западу, доминација француског утицаја. Улога «Српског књижевног гласника». Академски модернизам: улога универзитета (браћа Поповићи, Скерлић и др.). Паранасо-симболичка поезија (Дучић, Шантић, Ракић, Дис и др.). «Лирски реалисти» (Станковић, Кочић, Ђипико). Београдски роман (Ускоковић).

Модернизам и уметности (пленеризам, импресионизам). Удаљавање од академског реализма: Марко Мурат, Стеван Алексић, Ристо Вукановић, Зачетници модерног сликарства: Милан Миловановић, Коста Милићевић, Надежда Петровић.

стила, модернизација музичког израза, утицај Европе. Главни представници: Петар Коњовић, Милоја Милојевић, Јован Христић, Јосиф Славенски.

Литература:

Јован Цвијић, Балканско полуострво и јужнословенске земље. Прва књига, гл. I, II, III, IX. Друга књига: први део, Други део (глава I).

Константин Јуричек: Историја Срба, II књига (Културна историја).

Владимир Ђоровић: Историја Срба (издавач БИГЗ).

Историја српског народа, I-VI (издавач СКЗ), II-2, посебно VI-2, 4-I део од 255 надаље погл.: Културни развитак.

Иван Божић, Симо Ђирковић, Милорад Екмечић, Владимир Дедијер, Историја Југославије, Београд, 1972. (само делови о српској историји).

Сима Ђирковић: Срби у средњем веку.

Светозар Радојчић, Старо српско сликарство, Београд, 1966.

Историја народа Југославије, Друга књига, Седми део: Облици народног живота, Београд 1960. (стр. 717-759).

Срби у европској цивилизацији (Зборник предавања), Београд, 1993.

Историја српске културе (издавач «Дечје новине»).

Дејан Медаковић: Српска уметност XVIII века (издавач СКЗ).

Дејан Медаковић: Српска уметност XIX века (издавач СКЗ).

Драгутин Цветко, Јужни Словени у историји европске музике, Београд, 1981. (стр. 54-56, 200-2001, 209-211).

Стана Ђурић -- Клајн, Развој музичке уметности у Србији.

Радован Самарџић, Наука код Срба у XIX и XX веку (у: Историја српског народа, књ. VI-2, Београд, 1983, стр. 462-505).

Др Јован Скершић, Историја новије српске књижевности, Београд, 1912, 1914...)

Др Јован Скерлић, Србија, њена култура а и њена књижевност, Сабрана дела, 15-26.

Милан Капанин, Српска књижевност у средњем веку, Београд.

Др Миодраг М. Вулин, Кочић и Србија, Београд, 1994.

Др Миодраг М. Вулин, Отаџбина I, Сарајево, 1992.

Др Миодраг М. Вулин, Гавро Вучковић-Крајалиник, Београд, 1981, 1-4, 53-75.

Др Миодраг М. Вулин, Змијање и Змијањци, Зборник Матице Српске, за друштвене науке, 78, 1985.

Мала енциклопедија Просвете 1-3.

Михаило Дакић, Српске земље у средњем веку, СКЗ, 1978.

Др Ј. Скерлић, Омладина и њена књижевност, Сабрана дела.

Др Ј. Скерлић, Српска књижевност у 18. веку.

Др Миодраг М. Вулин, Кочић и српски Пијемонт, Кочићева задужбина, 2000, Бања Лука.

Др Миодраг М. Вулин, Ствараоци и дела, Матица српска, 2000, Ба

МАРКЕТИНГ У МЕДИЈИМА

Семестри	VII	VIII
Часова	2 + 1	2 + 1

1. Увод у студије

Сврха и циљ изучавања маркетинга
Садржај предмета и методи расправе

2. Димензије маркетинга

Маркетинг у савременој привреди
Маркетинг као економски процес
Маркетинг као пословна функција
Маркетинг као пословна концепција
Маркетинг као научна дисциплина

3. Информација за маркетинг и одлуке

Улога информација у процесу одлучивања
Истраживање маркетинга
Анализа тржишта
Анализа и предвиђање тражње и продаје
Истраживање мотива и понашања потрошача

4. Инструменти маркетинг микса

Производ
Производни програм
Нови производ
Цијена
Посебна подручја формирања цијена
Методолошки аспект политике цијена
Дистрибуција
Канали дистрибуције
Пословна логистика
Промоција
Лична продаја
Економска пропаганда
Унапређење продаје
Публицитет
Односи са јавношћу
Спонзорство
Директни маркетинг

5. Управљање маркетинг активностима
Планирање маркетинг активности
Организовање маркетинг активности
Контрола маркетинг активности

6. Посебна подручја маркетинга
Маркетинг производних добара
Маркетинг пољопривредних производа
Маркетинг у трговини
Међународни маркетинг
Маркетинг у услужним дјелатностима
Маркетинг у банкама
Маркетинг у осигурању
Маркетинг у саобраћају
Маркетинг у туризму
Маркетинг у јавном сектору

7. Маркетинг у медијима
Појам медија
Карактеристике медија
Специфичности медија
Маркетиншко схватање медија
Медиј као институција
Потреба за медијем
Тржиште медија
Маркетинг микс медија
Производ у медијима
Цијена у медијима
Канали дистрибуције у медијима
Промоција у медијима
Лична продаја
Економска пропаганда
Унапређење продаје
Публицитет
Односи са јавношћу
Спонзорство
Директни маркетинг
Управљање у медијима
Планирање маркетинг активности у медијима
Организовање маркетинг активности у медијима
Контрола маркетинг активности у медијима

ЛИТЕРАТУРА

Обавезна

1. Милосављевић, Момчило: Маркетинг, Савремена администрација, Београд, издања 1995-2000. год.

Допунска

1. Врачар, Драгутин: Стратегија тржишног комуницирања, Привредне вести «Еуропублик», Београд, 1997. год.

ЈАВНО МНЕЊЕ

Семестри	VII	VIII
Часова	3+1	3+1

I УВОД У ЈАВНО МНЕЊЕ

1. Јавна сфера (јавност) – компонента демократског политичког поретка
2. Јавно мњење и идеолошка свест; свакодневни живот и политички дискурс
3. Две традиције у истраживању јавног мњења
4. Јавност и мњење: историја појма, еволуција, дефиниција
5. Јавно мњење – структура (социјална и психолошка димензија) и значај

II ЈАВНО МНЕЊЕ У НАУЧНОЈ ТЕОРИЈИ

1. Преглед основних теоријских постулата о јавном мњењу нарочито у аспектима: структуре, облика, функције, друштвене моћи, динамичке компоненте промјенљивих и непромјенљивих фактора итд.
2. Теоријско лоцирање јавног мњења у односу на науку и у односу на друштвену реалност (јавно мњење као реална друштвена снага и као предмет науке).

III ЈАВНО МНЕЊЕ – ОДЛИКЕ НАЧИНА ФОРМИРАЊА И УЛОГА У ПОЛИТИЧКОМ ПРОЦЕСУ

1. Субјект јавног мњења – маса, публика, јавност
2. Проблематичне ситуације као објект јавног мњења – теме, ниво јавне заинтересованости, степен дискутабилности
3. Подјела друштва на сфере: Историјат и еволуција јавне сфере
4. Грађанска јавност – узор и модел
5. Грађанска јавност – промене контекста, омасовљавање јавности
6. Пост – комунистички контекст – могућност демократске реконституције
7. Плурализам јавности и промене у структури јавне сфере
8. Оптимални контекст, услови за испољавање, претпоставке, слободе и права, конституционалне гаранције за функционисање критичке јавности
9. Културни образци, традиција, стереотипи, политичка култура и мњењски токови
10. Формирање и мењање мњења
11. Спонтани ток: могућност јавног расуђивања
12. Институционални ток: манипулација јавношћу
13. Улога јавног мњења у политици: комуникативна и административна моћ, формирање воље и одлучивање
14. Јавно мњење и законодавна моћ
15. Јавно мњење и избори: изборна кампања

IV ПОЛИТИЧКА КОМУНИКАЦИЈА

1. Политичка комуникација: јавност – власт – медији
2. Политичка социјализација и комуникација
3. Производња пристанак – могућност социјалне промене
4. Масовни медији, аутономија и професионализам
5. Политички ефекти мас медија
6. Маркетинг, кампања, публиц релатионс
7. Истраживање мњења – тешкоће и донети
8. «Спирала тишине» и «Игнорисање плурализма» - теорије о значају мњењске перцепције у формирању јавног мњења
9. Демократски потенцијал јавности – значај критичког мишљења
10. Толеранција и политички дијалог

V ПРАВНА РЕГУЛАТИВА ЈАВНОГ МНЕЊА

1. Правна регулатива институционалног и ванинституционалног облика утицаја
2. Правна регулатива у обликовању јавног мњења
3. Избор права о јавном информисању, информације као људско право, слободно информисање
4. Ограничење слободе информисања и редуковање права приступа информацији
5. Државна власт и слобод информисања

VI УЛОГА ЈАВНОГ МНЕЊА У ПРОЦЕСУ ДРУШТВЕНЕ ТРАНЗИЦИЈЕ

1. Промјене друштвено – економских односа у процесу транзиције и утицај на јавно мњење
2. Промјене система вриједности у транзицији и последице утицаја на јавно мњење
3. Међународне комуникације, информисање и јавно мњење
4. Научни – технички развој у међународном комуницирању и јавно мњење

- СКИЦА ПЛАНА ВЈЕЖБИ ЗА ПРЕДМЕТ ЈАВНО МНЕЊЕ

- ИСТРАЖИВАЊЕ ЈАВНОГ МНЕЊА

Методологији истраживања јавног мњења посветила би се посебна пажња кроз вјежбе чиме би се теоријско сазнање усвојено на предавањима директно доводило у везу са практичним проблемима друштвене стварности.

Методолошки процес у спознаји јавног мњења

Епистемолошка полазишта и принципи у приступу истраживања јавног мњења.
Анализа структуре научне теорије и лоцирање предмета истраживања.
Истраживачки методи у испитивању јавног мњења: анкета, упоредни метод,
анализа садржаја, интервју, итд.

Дефинисање циља и предмета истраживања и хипотетичког оквира.

Одабирање узорак приликом истраживања јавног мњења. Техника прикупљања
истраживачких података. Селекција истраживачких података кроз процес
искуствене евиденције у циљу спознаје чињеница.

Фазе анализе истраживачких података, у односу на циљ и предмет истраживања,
теоријска синтеза добијених научних резултата са елементима научне теорије
утицаја нових резултата на структуру научне теорије.

ЛИТЕРАТУРА

1. Јирген Хабермас: Јавно мњење, Култура, Београд 1969. године, библиотека Мисао и дилеме, превод: Глигорије Ерњаковић.
2. Сем Блек: Односи са јавношћу, библиотека Маркетинг, издање ЦЛИО, Београд 1997. године, превод са енглеског: Станислава Барањац.
3. Пјер Бурдије: Нарцисово огледало, Расправа о ТВ новинарству, библиотека Мултимедија, ЦЛИО, Београд 2000. године, превод са француског: Весна Ињац Малбаша
4. Руди Супек: Истраживање јавног мњења, Напријед, Загреб, 1968, друго издање.
5. Јован Ђорђевић: О јавном мњењу, Рад, Београд 1957. године.
6. Тома Ђорђевић, Политичко јавно мњење РУ Радивој Ђирпанов 1975. године, Нови Сад.
7. Чок Вида: Правна регулатива јавног мњења, Савремена администрација, Београд 1977. године.
8. Александар Тодоровић: Социологија масовних комуникација, Градина, Ниш 1974. године, библиотека Знање.
9. Фирдус Цинић: Масовно комуницирање у савременом свијету, Савремена администрација, Београд 1978. године.
10. Илић Станко: Моћ информација, Драганић, Београд 1995. године, библиотека Посебно издање.
11. Љуба Тадић: Огледи у јавности, Универзитетска ријеч, Никшић 1991. године.

АНТРОПОЛОГИЈА

Семестри VII VIII
Часова 3+1 3+1

Програм студија антропологије је конципиран тако да првенствено пружи живо искуство и знање о бити човјека, његовом начину егзистенције, организовања, вођења и осмишљавања властитог живота. У том смислу треба да се научна сазнања добијена уопштавањем и тумачењем емпиријског материјала о човјеку, људским друштвима и начинима њиховог организовања живота, али такође и искуства и сазнања о човјеку која су теоријског карактера и која су настала као резултата мисаоних уопштавања и продирања у структуру егзистенције.

Човјек у свој комплексности његовог бића и начина живљења, испољавања његове људскости, са свим аспектима његове бити као једини и кључни предмет стваралачких напора, се овдје третира под руководством једне јединствен идеје о човјеку Јер, без обзира на мноштво ликова у којима и кроз које се манифестује и остварује човјек, без обзира на његове повијесне мијене и преображаје, као мноштво начина остваривања људскости, разлике између народа и раса, култура, човјек је један и јединствен. Због тога задатак истинске антропологије као науке о човјеку јесте да распршена искуства и сазнања сабере и уједини у додуше комплексно али цјеловито учење о човјеку и његовом битку.

Интенција овако конципираног програма студија антропологије јесте да пружи свој допринос остварењу овог задатка.

I

Програм идентификује као кључне три тематске цјелине. У првој и почетној цјелини се обрађују основни појмови о антропологији као науци, као и дефиниција антропологије као науке. При томе се уважавају различитости искустава и традиција, времена и приступа самом појму човјека, с једне стране, али и различитости концепата антропологије, са друге стране.

Осим тога, у овој тематској цјелини се предвиђа експозиција проблема постанка антропологије и егзистенцијалних и историјских коријена антропологије као науке. Концизан и синтетички просјек историјског развоја антропологије се спреже са анализом савременог стања у антропологији. Пажња се посвећује и разлици између филозофског и нефилозофског појма антропологије, али такође и циљевима ове науке.

Као основни појмови антропологије као науке који своје разјашњење могу добити тек посредством упуштања у саму проблематику науке и мисаоног хода кроз суштинске проблеме науке, идентификују се: *рационално, ирационално, моралност, народ, раса, установа, вриједности, потребе, сакрално, профано, магија, идеја, мишљење, језик, оруђе, заједнички свијет, доживљај, динамичка форма, дух, разум, душа, егзистенција, друштво, обичајност, природа, култура,*

бит човјека, природа човјека, битак човјека, структура, историја, сродство, живот, човјек, цивилизација, стваралаштво, одгој, образовање, свијет, бог, техника, наука, мит, религија, умјетност, смисао, рад, борба, субјект, личност, колектив, свијест, несвјесно, породица, дјеловање, обликовање, ритуали, искуство, вријеме, простор, друштвени живот, коначност и вјечност, смрт и бесмртност, позициона форма, индивидуум, слобода, разумијевање, примитивно, модерно, структура друштва, структура egzистенције, пракса, функција, еволуција, животиња, околни свијет, живо биће.

II

Зависно од аспекта посматрања проблема човјека и приступа томе проблему, као и саме методологије, коријенећи се у самом проблему и животу човјека у свијету, настали су различити типови антропологије. Сваки од тих типова, укључујући и појединачне антрополошке програме у оквиру њих, су пружили више или мање усјешну и више или мање цјеловиту слику човјека и његовог начина живота у свијету.

Тако се са одређеним научним оправдањем може говорити о социјалној антропологији, културној антропологији, теолошкој антропологији, структуралној антропологији, политичкој антропологији, биолошкој антропологији, психолошкој антропологији и филозофској антропологији. У оквиру филозофске антропологије се може дакако говорити о egzистенцијалној антропологији.

Оно што бављење проблемом човјека и његовим начином egzистенције, структуром egzистенције показује јесте да једино у филозофској антропологији сви остали типови антропологије могу да нађу своје утемељење и осмишљење. Без тога оне остају само једностране и парцијалне захвати у проблему човјековог битка.

Пружити разјашњење структуре и специфичности сваке од ових типова антропологије, предности и слабости њихових приступа проблему човјека, јесте задатак друге тематске цјелине овог Програма.

Трећа тематска цјелина Програма студија Антропологије има за циљ да захвати и учини транспарентним суштинске структуре човјекове egzистенције, кључне аспекте његовог битка и начине испољавања његових способности. У том смислу су и анализе човјековог искуства свијета и живота, начина реаговања, осмишљења и остварења властите egzистенције. У оквиру ове завршне тематске цјелине као кључни тематски блокови се идентификују сљедећи проблеми:

- природно устројство човјека и разлика спрам животиње,
- органска опремљеност односно неопремљеност човјека,
- ум или дух као спецификум човјека,
- ексцентрична позициона форма и бит човјека (Шелер, Плеснер),
- човјек као дефицијентно и дјелатно биће (Хердлер, Гелен),
- човјек као биће културе – култура као друга природа човјека (Гелен, Ландман, Касирер, Строс, Ротхакер, Вајт),

- објашњење настанка културе,
- вјечне норме-трајна природа и повјесни карактер човјекове егзистенције,
- симболички облици и бит човјека (Касирер,),
- однос структурног и историјског у човјековој егзистенцији,
- циклични карактер културе-морфологија културе (Шпенглер...),
- опозиција између природе и културе као темељ разлике између човјека и животиње,
- облици религиозности као начини испуњења и осмишљења властитог живота,
- основни феномени људске егзистенције: љубав, смрт, рад, борба, игра (Финк, Хајдегер, Шелер, Бинсвангер ...),
- егзистенција као човјеков битак и карактер бивствовања (Кјеркегор, Хајдегер, Јасперс, Сартр...),
- расположење као аспект човјековог битка (Болнов, Шелер, Хајдегер),
- човјек као личност и као индивидуум-индивидуални и друштвени карактер човјекове егзистенције,
- лична егзистенција и однос према богу,
- саморазумијевање, самотумачење, самообликовање и самостварење као човјеков суд,
- слојеви персоналости и идеја човјека као микрокосмоса,
- човјек и техника-нужност технике и технификација живота,
- аспекти и енергетска улога симбола у човјековој егзистенцији,
- личност и јединствени карактер човјековог бивствовања

-
- плурализам облика друштвеног живота и монолошки карактер планетарне цивилизације,
 - архаични карактер архајских друштвених структура и свеобухватни прогрес као судбина савременог човјека,
 - промјена односа човјека према свијету и бићу-однос савременог човјека према природи и бићу,
 - човјек и техника-нужност технике и технификација живота,
 - магија и наука као тумачења животног свијета и «технике» овладавања природом,
 - «неслитска револуција» - савремена техника и будућност човјека,
 - однос савременог човјека према природи и бићу,
 - отвореност и загонетност бити човјека.
-

Програмом се такође предвиђа да ваки студент у договору са предметним наставником напише један семинарски рад и да га предочи прије изласка на испит.

ЛИТЕРАТУРА:

- Плеснер, Хелмут, Ступњеви органског и човјек, Сарајево, 1981.
 - *Homo absconditus* (Скривени човјек), у зборнику «Филозофија модерног доба», Сарајево, 1986.
- Шелер, Макс, Положај човјека у космосу. Човјек и историја, Сарајево, 1987.
 - О идеји човјека, Филозофски годишњак, бр. 9, Београд, 1996.
- Гелен, Арнолд, Човјек. Његова природа и положај у свијету, Сарајево, 1974.
 - Душа у техничком добу, Човјек и техника, у зборнику «Филозофија у времену», Сарајево, 1991.
- Касирер, Ернест, Оглед о човјеку, Загреб, 1978.
- Строс, Клод Леви, Структурална антропологија, 1 и 2, Загреб, 1977, 1983.
- Ричард, Е. Еванс, Социјална антропологија, Београд, 1983.
- Хач, Елвин, Антрополошке теорије 1 и 2, Београд, 1979. *
- Landmann, Michael, Philosophische Anthropologie, Berlin/New York, 1982.
- Мос, Марсел, Социологија и антропологија 1 и 2, Београд, 1982.
- Sombart, Werner, Vom Menschen, Berlin, 1956.
- Rothacker, Erich, Probleme der Kulturanthropologie, Stuttgart/Berlin, 1942.
 - Филозофска антропологија, Сарајево, 1985.
- Финк, Вуген, Основни феномени људског постојања, Београд, 1984.
- Маркузе, Херберт, Ерос и цивилизација, Загреб, 1985.
- Вајт, Лесли, Наука о култури, Београд, 1970.
- Диркем, Емил, Елементарни облици религијског живота, Београд, 1982.
- Малиновски, Бранислав, Магија, наука, религија, Београд, 1971.
- Шпенглер, Освалд, Пропаст Запада 1-4, Београд, 1989-1990.
- Јунг, Карл Густав, Човјек и његови симболи, Београд, 1996.
- Хумболт, Вилхелм, Списи из антропологије и историје, Сремски Карловци-Нови Сад, 1991.
- Баландије, Жорж, Политичка антропологија, Београд, 1997.
- Боас, Франц, Ум примитивног човјека, Београд, 1982.
- Ретклиф-Бранун, А. Р., Структура и функција у примитивном друштву, Београд, 1984.
- Гадамер, Ханс Георг, «Грађани два свијета».
- Шпеман, Роберт, О појму природе човјека.
- Ебелинг, Герхард, О дефиницији човјека, сва три текста у зборнику «Човјек у модерним наукама», Нови Сад, 1986.

ЕТИКА

Основне академске студије Новинарства

Предмет: Етика

Група: обавезни предмет

Фонд часова: 2 + 2

Испит: усмени

Предавач: проф. др Остоја Вукић

Циљ: Етика је једна од најстаријих филозофских дисциплина, па је стога незаобилазна у сваком темељном студирању филозофије. Полазишне могућности за њено фундарање и студијско разумијевање стоје, прије свега, у једној онтологији вриједности експлицираној на начин онтологије етичких вриједности (тј. поимање онтолошког темеља етичког питања). Хегелова и Хајдегерова деструкција етичког проблема довела је у питање и саму могућност заснивања етике као посебне филозофске дисциплине, те смисао историјске изведбе тзв. етичког предмета – феномена моралитета. У реализацији наставног градива етике почећемо од позитивног излагања једне филозофске науке, премда ће се показати и препреке које стоје на путу поменутом излагању. Критички ће се размотрити могућности и домаћаји етичког питања, основних етичких проблема, категорија и појмова, а онда, путем једног историјског прегледа, разматрање основних етичких и трансетичких питања.

У циљу сагледања етичког проблема у посебним околностима и у односу на друге феномене, биће упознавање са православном етиком, затим јеврејском и исламском, односом етике и политике, као и о етичкој проблематици у ратним условима, те етиком савремене научно-технолошке цивилизације. Циљ је да се етика проблематика сагледа у историјском трајању вишеслојно и комплексно.

Садржај: Садржај овог предмета односи се на дефинисање етике као филозофске дисциплине у теорији и пракси; основни правци и методе сазнања, затим етичке категорије, вриједности, поријекло и значај ове филозофске дисциплине. Етика у филозофији, психологији, социологији, социјалном раду, пословна етика, метаетика, еколошка етика и етички феномени у савременом друштву. Етика у старим цивилизацијама Блиског истока (египатска, вавилонска, персијска и свемирска), затим индијска, кинеска и јапанска, затим византијска етика.

Преглед историје етике од Грчке до савремених цивилизација. Представници етике у појединим епохама, њени представници и њихова учења, специфичности појединих школа, праваца и различита учења.

У савременој етици биће посебно обрађени Хегел, Хајдегер, Шелер, Хартман, Ниче, Левинас, Ханс Јонас, Дерида и остали представници.

ГОДИНА IV (VII и VIII семестар)

V семестар: 2 + 2

A – ПРЕДАВАЊА

1. Појам и предмет етике

Дефиниција етике и њена историјска димензија

Етички правци

Однос етике према другим филозофским дисциплинама

2. Филозофско-антрополошке претпоставке етике и морала

3. Морални феномен

Појмови добра и зла и њихово разликовање

Поријекло и развој морала (апериоризам, апостериоризам, историчност

(повијесност) и класност морала

Хетерономија и аутономија у моралу

Морална норма, морална оцјена, морални суд и морална санкција

4. Појам друштвене норме уопште

Морална норма и свијест

Објективна и субјективна компонента моралности

Однос морала према религији, обичају, праву и политици

5. Карактер моралног суда

Тежинте моралне оцјене на мотивима или на посљедицама

Значење основних категорија етике (добро, исправно, дужност, воља, врлина)

6. Слобода и нужност

Проблем слободе и одговорности

Детерминизам и индетерминизам

Питање о слободи воље

Деонтологија морала

VI семестар (2 + 2)

1. Етичка учења у источним цивилизацијама

2 Хеленска етика

Предсократовски свијет обичајности

- јединство «обичајности» моћи (Хомер, Хесиод, седморица мудраца и драматичари)
- пред-етичка мишљења код седморице мудраца
- пред-етичка мишљења (Питагора, Хераклит, Демокрит)
- Рођење етике и моралитета
- етички смисао Протагорина става
- Сократ и филозофско заснивање етике
- Етика сократоваца
- Киничка школа
- Киренска школа

Платонова етика хармоније

Аристотелова етика и ренесанса

3. Хришћанска етика и ренесанса

Песимизам хришћанске етике

Компарација античког и хришћанског идеала и вриједносне хијерархије

Павле и Агустин

Абелар и Тома Аквински

Дунс Скот

Етички значај хуманизма и реформације

4. Етичко учење енглеског емпиризма

Шефтсбери, Хачесон, Лок и Хјум

Адам Смит и његова анализа моралних учења

Утилитаристичка етика у Енглеској

5. Етички рационализам

«Рационални егоизам» и Хобсово гледање на људску природу и човјека

Питање поријекла разума и моралности у филозофији Бекона и Хобса

Рационализам у Спинозиној етици и његово учење о односу нужности и слободе

Етичко учење француских материјалиста XVIII вијека

Просвјетитељско етичко учење

6. Немачка идеалистичка филозофија и етичка теорија

Кантова етика категоричког императива, етика добра и етика дужности,

моралитет и легалитет, те појам воље и слободе

Фихтеова етика слободе личности

Хегел о праву, моралу, обичајности и етичности

Шопенхауерова песимистичка етика

7. Натуралистичко-еволуционистичка етика

Дарвиново и Шопенхауерово учење о моралу

Ничеов иморализам и нихилизам, превредновање свих вриједности, критика комунизма, хришћанског морала и став према Богу, вјечно враћање истога и појам натчовјека

8. Етика и филозофија egzистенције

Кјеркегорове одредбе egzистенције и етичког стадија

Страх, смрт, савјест и одлучност у Хајдегеровој филозофији

Етички проблем у дјелу Карла Маркса

Вјежба ће се изводити у вези са предавањем и прописаном литературом

9. Етика савремене технолошке цивилизације

10. Етика новинарства

Вјежбе се изводе у складу с литературом и предавањима

ОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА

Платон: Одбрана Сократова

Аристотел: Никомахова етика

Једно од дјела са етичком проблематиком по личном избору

ОСТАЛА ЛИТЕРАТУРА

1. МИЛОШ БУРИЋ: ИСТОРИЈА ХЕЛЕНСКЕ ЕТИКЕ
2. ВУКО ПАВИЋЕВИЋ: ОСНОВИ ЕТИКЕ
3. Ф. КОПЕЛСТОН: ИСТОРИЈА ФИЛОЗОФИЈЕ (ГРЧКА И РИМ)
4. Ф. ЈОДЕ: ИСТОРИЈА ЕТИКЕ 1 И 2
5. МУР: ПРИНЦИПИ ЕТИКЕ
6. О. ВУКИЋ: ФИЛОЗОФСКИ ТЕМЕЉИ МОРАЛА И ПРАВА
7. РИСТО ТУБИЋ: БРИТАНСКА ФИЛОЗОФИЈА МОРАЛА
8. АЛЕКСА БУХА: ЕТИКА ЊЕМАЧКОГ ИДЕАЛИЗМА
9. СВЕТОЗАР СТОЈАНОВИЋ: САВРЕМЕНА МЕТА-ЕТИКА
10. А. ХУСЕИНОВ • Г. ИРЛИЦ: ИСТОРИЈА ЕТИКЕ
11. М. ПЕРОВИЋ: ЕТИКА
12. И. ЧЕНОК • И. КОПРЕК: ЕТИКА
13. ПИЕР Ф. ДЕ ЖАРДЕН: ЕКОЛОШКА ЕТИКА
14. МАБОТ: УВОД У ЕТИКУ
15. МИРОСЛАВ МИЛОВИЋ: ЕТИКА И ДИСКУРС
16. ХЕГЕЛ: ОСНОВНЕ ЦРТЕ ФИЛОЗОФИЈЕ ПРАВА
17. ХАЈДЕГЕР: ПИСМО О ХУМАНИЗМУ
18. МИЛАДИН ЖИВОТИЋ: АКСИОЛОГИЈА
19. Х. ЈОНАС: ПРИНЦИП ОДГОВОРНОСТИ
20. Лаоце, Конфуције, Чуангце: ИЗАБРАНИ СПИСИ
21. О. ВУКИЋ: СФИНГА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ
22. КИРИЛ ТЕМКОВ: ДОБРО, БОЉЕ, НАЈБОЉЕ: ЕТИКА ЗА МЛАДЕ:
ЕТИЧКИ ЛЕКСИКОН
23. ЈОВАН БАБИЋ: МОРАЛ И НАШЕ ВРЕМЕ
24. ЈОСИП ТАЛАНГА: УВОД У ЕТИКУ
25. ЕТИКА НОВИНАРСТВА
26. ВОДИЧ ЗА НОВИНАРЕ
27. ЛЕКСИКОН НОВИНАРСТВА
28. ЕТИКА ЗА НОВИНАРЕ

ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ

Семестри	VI	VII
Часова	3 + 1	3 + 1

I ПРЕДМЕТ, МЕТОД И ЦИЉ УНИВЕРЗИТЕТСКИХ СТУДИЈА САВРЕМЕНИХ ЕКОНОМСКИХ СИСТЕМА

- Економика – економија у «раду»;
- Економски системи, економски режим и економски живот

II НАУЧНО ДЕФИНИСАЊЕ ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНИХ СИСТЕМА

- Економски систем и социјално-политичко окружење;
- Економски системи и економска политика у «раду»;
- Савремени економски системи – компаративна анализа и метод истраживања;
- «Гемингт» економско-социјални системи

III ДОКТРИНЕ КОНВЕРГЕНЦИЈЕ И ТРАНЗИЦИЈЕ ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНИХ СИСТЕМА

- Носиоци и битне карактеристике доктрине конвергенције;
- Доктрине и процеси транзиције административно-централистичких (социјалистичких) у тржишне системе.

IV БИТНЕ КОМПОНЕНТЕ (ЗАЈЕДНИЧКЕ И ПОСЕБНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ) ЕКОНОМСКИХ СИСТЕМА РАЗВИЈЕНИХ ТРЖИШНИХ ЕКОНОМИЈА, ЗЕМАЉА У ТРАНЗИЦИЈИ «ЗЕМАЉА У РАЗВОЈУ»

- Својински односи као база система;
- Профит као мото, мотив и мотор система;
- Конкуренција као општи амбијент;
- Државно управљање – менаџмент;
- «Тржишне снаге» и државна регулатива.

V ОСНОВНИ ИНСТРУМЕНТИ (ПОЛУГЕ) САВРЕМЕНИХ ЕКОНОМСКИХ СИСТЕМА КАРАКТЕРИСТИЧНИХ ЗЕМАЉА

- Карактеристичне развијене (тржишне) земље (САД, Европска унија, Јапан);
- Земље у транзицији (Русија, Источна Европа, Кина);
- Земље у развоју (Индија, Египат, Латинска Америка).

VI ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ И ИНСТРУМЕНТИ КРЕДИТНО-МОНЕТАРНЕ ПОЛИТИКЕ РАЗВИЈЕНИХ ТРЖИШНИХ ЕКОНОМИЈА

- Државна кредитно-монетарна политика и улога централних банака;
- Каматна стопа као инструмент коњуктурне и конкурентске политике;
- Инструмент обавезних резерви, комерцијалних код Централне банке;
- Девизни курс;
- Унутрашњи и спољњи јавни дуг;
- Бретонвудски девизно-монетарни систем и савремени процеси глобализације и регионализације (долар и евро).

VII ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ И СТРАТЕГИЈЕ ЕКОНОМСКЕ СТАБИЛИЗАЦИЈЕ И БОРБЕ ПРОТИВ ИНФЛАЦИЈЕ И НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

- Емоциона политика и економски развој;
- Теоријски облици, политика и пракса формирања цијена;
- Савремена инфлација и њено обуздавање (конкретни програми карактеристичних земаља и случајева: Немачка, Бразил, Израел, Југославија);
- Повезаност инфлације и незапослености («Филипсова крива», «Окунов закон», «Нова крива»).

VIII ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ И НОВА «ПРАВА» УЛОГА ДРЖАВЕ

- Неминовност и «границе» државне регулативе;
- Јавни сектор и мотивација профита;
- Тржишна регулатива и социјална политика;
- Државна регулатива и циклично кретање тржишних економија – концептирање «добре економске политике».

IX ДРЖАВНИ БУЏЕТ КАО ИНСТРУМЕНТ ЕКОНОМСКОГ СИСТЕМА

- Теорија јавних финансија и «економски режим»;
- Дефинисање буџета;
- Приходи државног буџета: порези, царине, таксе и др;
- Порески расходи: одбрана, инвестиције, социјално-културне потребе, администрација и др.;
- Буџет као стабилитазор економског развоја.

X ЕКОНОМСКИ СИСТЕМИ И ИНСТРУМЕНТИ СПОЉНЕ

- Пораст значајне спољне трговине за економски развој;
- Мере реструкције: царине, квантитативне реструкције, девизна ограничења, «административне рестрикције»;
- Мере стимулације: кредитне олакшице, рефакције, девалвација;
- Нова правила светске трговинске организације (СТО).

XI СЛОМ «СОВЈЕТСКОГ ЕКОНОМСКОГ СИСТЕМА» И САВРЕМЕНИ ПРОЦЕСИ ТРАНЗИЦИЈЕ БИВШИХ СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ ЗЕМАЉА

- Узроци слома и дубина економског рада – пример Русије;
- «Економске реформе» - уместо промена система промене у систему;
- Модели преласка на тржишни систем («шок терапија» и постепен прелаз);
- Модели приватизације;
- Програми и мјере стабилизације.

XII СПЕЦИФИЧНОСТИ ЕКОНОМСКОГ СИСТЕМА НР КИНЕ – ЈЕДНА ЗЕМЉА ДВА СИСТЕМА

- Економски развој и реформе НР Кине;
- Реформа 1978;
- Успешна композиција тржишта и државног плана.

XIII ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНИ СИСТЕМИ И РАЗВОЈ «ЗЕМАЉА У РАЗВОЈУ»

- Историјски развој (деколонизација), критерији и карактеристике развоја;
- Дивергентност економске структуре и «зачарани круг сиромаштва» земаља у развоју;
- Проблем акумулације и финансирања развоја;
- Унутрашња и спољна задуженост – «дужничка криза» и «дужничка клопка».

XIV СЛОМ ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНОГ СИСТЕМА СФРЈ

- Узроци слома и економско-социјалне последице;
- Различит положај и модели развоја земаља бивше СФРЈ.

ЛИТЕРАТУРА

1. Вујо Вукмирица: Економски и државни менаџмент, Београд, 1996.
2. Вујо Вукмирица: Светска трговинска политика и тржишта, Београд, 2000.
3. Ј. Бајец, Љ. Јоксимовић: Савремени привредни системи, Београд, 1993.
4. Ј. Стиглиц: Економика госуларственог сектора; Москва 1997.

Журналистика

II

ТЕЛЕВИЗИЈСКО НОВИНАРСТВО

Семестри	VII	VIII
Часова	3 + 1	3 + 1

- Увод у телевизију, телевизија као феномен 20 века
- Историја телевизије
- Телевизија као јавни сервис
- Новинарски жанрови на телевизији – разлика између штампе и телевизије
- Писање за телевизију – стил и специфичности
- ТВ као тимски рад, (састав екипе, распоред послова, значај технике)
- Однос слике и текста
- Телевизијски сценарио
- Репортери са лица мјеста- директна «лице» укључења
- Интервју – врсте и телевизијске обраде
- Истраживачко новинарство на телевизији
- Структура емисија на телевизији
- Ударне ТВ Вести – припрема селекција, уређивање, визуелна и графичка обрада
- Магазинске емисије – култура, политика, забава
- Документарни програм
- Користење телевизијске архиве и интернета
- Сценарио «кошуљица» ТВ дневника (селекција тема, структура, генерална најава, реализација)
- Телевизијских 30 секунди – специфичности кратког извештавања
- Телевизија и доживљај аутентичности – могућност манипулација
- Независне ТВ продукције
- Речник ТВ термина
- Видео, Телетекст, Телеинфо

Осим предавања део обавезног студија биће и посете конференцијама за штампу, седницама Скупштине или догађајима а студенти ће бити у прилици да користећи камеру и монтажу сами креирају вести, извештаје, прилоге и приче. Највећи део практичне наставе студенти ће проводити ван учионица Факултета а у сарадњи са редакцијама биће им омогућена и пракса. Радови и присуство практичној настави – како на самом Факултету тако и ван њега, биће значајно вредновани при полагању испита.

Наведена литература, које ће се третирати као основна, може се набавити у књижари или библиотеци Медија центра у Београду.